

DIRVA

Nr. 84

Liepa-July 24, 1963

Cleveland, Ohio

Chruščiovo džiaugsmo valandoje

PER PASKUTINES DVI SAVAITES NIKITA DISKRIMINAVO KINIEČIŲ KOMUNISTUS KAIP 'KARO KURSTYTOJUS' IR TUO PAČIU SUKLIUDĖ JŲ EVENTUALIĄ KOALICIJĄ SU VAKARAIŠ. — IŠ KITOS PUSĖS — KAIP TAIKOS APASTALAS JIS GEROKAI PRIARTĖJO PRIE POKARIO SOVIETŲ TIKSLŲ: PADĖTIES LEGALIZAVIMO! — RIMTAS NIXONO ĮSPĖJIMAS.

Vytautas Meškauskas

Nikita Chruščiovas pereinąs sa-
vaitgalį galėjo būti patenkintas.
Jo konkurento į pirmavimą ko-
munistų tarpe Mao-Ce-Tungo de-
legacija iš Maskvos išvažiavo su
jai ant galvos uždėta karo kurs-
tytojų aureole. Ir kaip tik ta ap-
linkybė kalba jo naudai. Ne tik
tuo, kad jį -- Nikitą -- visam
pasauliui pristato kaip taikos iš-
gelbėtoją, bet dar daugiau tuo,
kad Kinijos komunistai, patys ne-
pajėgdami šiuo metu vesti dides-
nio masto karo, ir toliau lieka
priklausomi nuo... Chruščiovo
malonės. Juk rimtą pavojų kinie-
čiai galėtų sudaryti Sovietų Są-
jungai tik būdami koalicijoje su
Vakarais! Atrodo, jog Chruščio-
vas tyčia kiniečius įmanevravo į
'karo kurstytojų' kategoriją tam,
kad pasunkinus jų susitarimą su
vakariečiais. Dabar kiniečiams
būtų labai sunku padaryti posūkį
visu 180 laipsnių ir pradėti 'ko-
egzistencijos' politiką su Va-
karais. Jie gali to siekti lėtai ir
'neoficialiai' kas pareikalaus
gana daug laiko.

Tuo pat metu Chruščiovas su-

darė sau progą pats 'susigiedoti'
su Vakarais ir iš jų išgauti kon-
cesijų, vedančių prie dabartinės
padėties Vidurio ir Rytų Europo-
je legalizavimo. Kaip tikto Chruš-
čiovas per paskutinius dešimt
metų atkakliai ir siekė. Susita-
rimas dėl atominų bandymų su-
stabdymo atmosferoje, erdvėje ir
vandenyje neturi didelės praktiš-
kos reikšmės nes ligšioliniai
bandymai jau pateisino ar kore-
gavo visus teoriškus apskaičia-
vimus. Didžiausias šiuo metu rū-
pestis yra ne dar didesnių bombų
pagaminimas, bet suradimas ge-
riausio būdo jas nugabenti į

priešo teritoriją ir eventualus sa-
vo teritorijos apsaugojimas nuo
tokios galimybės. To galima
siekti ir be atominų užtaiso su-
sprogdinimo. Pagaliau, atominiai
bandymai po žeme lieka ir toliau
neuždrausti. Tokiu būdu šioji su-
tartis turi ne tiek praktiškos, bet
daugiau psichologinės reikšmės,
būtent, ji apramins ir užmigdys
Vakarų viešąją nuomonę. Ypač,
jei ją paseks nepuolimo paktas
tarp NATO ir sovietinių Varšu-
vos pakto valstybių. Čia reikia
pastebėti, kad NATO yra apsi-
ginimo pobūdžio organizacija, su-
tverta tik gintis sovietų užpuoli-
mo atveju. Todėl, jaugirdisi bal-
sų, kodėl nepasirašyti nepuolimo
sutarties -- juk ji praktiškai nie-
ko nepakeis, juk NATO vistiek ne-
siruošia pulsti ir jei ruošysiu pul-
ti, ji greičiausiai tuoju pat suby-
rėtų, nes jei kuri iš Europos tau-
tų tam ir pritartų, tai tik vieni
vokiečiai ir tai dar kažin!

Bet... jei praktiškai nepuolimo
sutartis nieko nepakeistų, kodėl
jos taip nori sovietai? Į tą kla-
simą atsakymo turėtų paieškoti
(Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* JAV IR INDIJA SUDARĖ ORO
GYNBYBOS SUTARTĮ, pagal kurią
JAV lėktuvai moderniausiomis
aviacijos priemonėmis apmokins
Indijos lėktuvus. Kartu su D. Bri-
tanija, JAV jau siunčia radaro ir
ryšio priemones. Iki 500 lėktuvų

įsikurs N. Delhi ir Calcutoje.
Tų priemonių imtasi, kad padė-
jus Indijai atsispirti Raud. Kini-
jos orinių puolimų atvejui.

* LIBERIJOS UŽSIENIŲ REI-
KALŲ MINISTERIS J. R. GRI-
MES pareiškė JTO, kad Afrikai
grėsia karas, Portugalijai atsi-
sakant suteikti laisvę jos koloni-
joms Afrikoje. JTO atsisakius
imtis griežtų priemonių prieš
Portugaliją, 32 Afrikos valsty-
bės busią priverstos daryti sava-
rankiškų žygių kolonializmui pa-
naikinti.

Tokios Afrikos valstybių atsto-
vų akcijos metu būtų tikrai labai
pravartu juos supažindinti su Sov.
Sąjungos kolonializmo problemo-
mis.

* DIDELĖ JAV LAIKRAŠČIŲ
PIRMŲJŲ PUSLAPIŲ OPTIMIZ-
MO BANGA ryšium su derybo-
mis Maskvoje daug kur supleš-
kėjo, Chruščiovui stengiantis vi-
somis priemonėmis vieną sutar-
ties projektą būtinai jungti su ki-
tu.

Chruščiovas neatleidžia siūlęs
įvairius projektus, kuriais būtų
užtikrintas dabartinių Sov. Są-
jungos sienų klausimas.

* INDIJOS KOMUNISTŲ PAR-
TIJOS KONGRESAS atidėjo ge-
neralinio sekretoriaus rinkimus,
neapsisprendus aiškiai dėl atei-
ties -- eiti su Kremliu, ar su
Pekinu.

* VALST. SEKRETORIUS
DEAN RUSK pasirodė skristi į
Maskvą paskutinėms kiltims nu-
galėti, ruošiant sutarties projek-
tą dėl atominų bombų bandymo
uždraudimo.

Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjime liepos 14 d. Chicagoje lietuvių grupė buvo didžiausia, net iš po-
ros tikstančių dalyvių, nešusi 240 įvairių prieškomunistinių plakatų ir apie 30 didelių tautinių vėliavų.
V. Noreikos nuotrauka

AMERIKOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBOS NUTARIMAI

JAV Lietuvių Bendruo-
menės Taryba, 1963 liepos
6-7 sesijoj Chicagoj išklau-
siusi bei išdiskutavusi prane-
šimus ir apžvelgusi lietu-
vių švietimo, kultūros dar-
bo ir Lietuvos laisvės kovos
kelius, padarė šiuos Rezo-
liucijų Komisijos pasiūly-
tus nutarimus:

1. Dėl Bendruomenės organų veiklos

Taryba, a) išklausiusi
Prezidiumo, Centro Valdy-
bos, Kultūros Fondo, Švie-
mo Tarybos, Garbės Teismo
pranešimus ir kontrolės
Komisijos aktus, juos pri-
ima dėmesin, apyskaitas
tvirtina ir visiems orga-
nams reiškia padėką už dar-
bą;

b) tvirtina Centro Valdy-
bos veiklos planą ir samatą
ateinantiems metams;

c) rekomenduoja atnau-
jinti LB Ekonominę Tarybą
arba prie Centro Valdybos
sudaryti LB Finansų Komisiją bendruomenės lėšoms
organizuoti ir tautinio soli-
darumo įnašų rinkimui ak-
tyvinti;

d) lituanistinį švietimą
laikydama gyvybine sąlyga
lietuviškai jaunimo atečiai,
skatina LB švietimo orga-
nams šį švietimą stiprinti, ak-
tyvinant vadovėlių ruošimą
bei leidimą, gyvinant ryšius
su lituanistinėmis mokyklo-
mis bei LB apylinkėmis ir
telkiant į švietimo darbą
naujas jėgas;

e) ragina LB apylinkes
lituanistiniam švietimui ro-
dyti daugiau iniciatyvos ir
skirti daugiau konkrečios

paramos lituanistinėms mo-
kykloms, glaudžiai bendra-
darbiaujant su jų mokyto-
jais ir tėvų komitetais;

f) skirdama biuleteniui
didžiai svarbų uždavinį ben-
drumeninę mintį formulo-
jant, skatina Centro Valdy-
bą jį leisti reguliariai ir jo
turiniu atspindėti Bendruo-
menės centrinių organų,
apygardų bei apylinkių
veiklą.

2. Dėl Bendruomenės mėnesio ir šventės

Idėjiniams, organizaci-
niams, finansiniams ir kt.
reikalams Bendruomenė tu-
ri savo mėnesį.

Bendruomenės mėnuo yra
rugsėjis.

Jo metu rengiama Bend-
ruomenės šventė, susijusi
su rugsėjo 8 diena, derina-
ma prie atskirų vietovių są-
lygų.

3. Dėl Bendruomenės premių ir stipendijų

Taryba, išklausiusi Kul-
tūros Studijų Komisijos
pranešimą Bendruomenės
premių ir stipendijų klau-
simu, pritaria reguliarios
kultūrinės stipendijos stei-
gimui lietuvių mokslo, lite-
ratūros, muzikos ir dailės
reikalams, bet dėl jos įgy-
vendinimo Centro Valdyba
tariasi su PLB Kultūros
Taryba ir kt. kultūros or-
ganais.

4. Dėl Bendruomenės ir organizacijų

Taryba, išklausiusi Orga-
nizacinių Reikalų Studijų
Komisijos pranešimą Liet.

Bendruomenės ir liet. orga-
nizacijų tarpusavio santykių
reikalu, paveda Centro
Valdybai aiškintis galimy-
bes sušaukti Bendruomenės
ir organizacijų konferenci-
ją bendradarbiavimo klau-
simams tarti.

5. Dėl angliškai kalbančių lietuvių apylinkių

Taryba paveda Centro
Valdybai tirti galimybes or-
ganizuoti Bendruomenės
apylinkes lietuviškos dvasios,
bet lietuviškai nebe-
kalbantiems lietuviams.

6. Dėl lietuvių spaudos

Taryba, konstatuodama išskirtinę lietuvių spaudos
reikšmę jų gyvenimui orga-
nizuoti ir nuotaikoms for-
muoti, didžiai vertina spau-
dos darbuotojų pozityvias
pastangas, bet kartu pagei-
dauja, kad lietuviškasis gy-
venimas atspindėtų ryš-
kiausiose periodinių mūsų
leidinių vietose.

7. Dėl Lietuvių Fondo

JAV Lietuvių Fondo lė-
šos yra pastovus materiali-
nis pagrindas lituanisti-
niam švietimui ir kultūri-
niam lietuvių darbui, dėl to
Bendruomenės per organi-
zacinius savo vienetus ir to-
liau aktyviai dedas prie šio
fondo ugdymo lėšas tel-
kiant ir narius verbuojant.

8. Dėl politinės vienybės

Taryba, išklausiusi PLB
Valdybos pirm. dr. J. Sun-
gaivos pranešimą apie poli-
tinių lietuvių veiksmų pasi-
tarimus politinės lietuvių
vienybės reikalu, sveikina
PLB Valdybos iniciatyvą
tokios vienybės siekti ir lin-
ki ją įgyvendinti.

9. Dėl rezoliucijų sąjūdžio

Taryba, laikydama Komiteto rezoliucijoms remti są-
jūdį naudingą Lietuvos lais-
vės bylai populiarinti ir ak-
tualinti, prašo lietuvių vi-
suomenę remti visas pa-
stangas Lietuvos ir kitų Pa-
baltijo tautų bylai Jungti-
nėse Tautose iškelti.

10. Dėl atstovavimo Pasaulinėje New Yorko parodoje

Taryba, konstatuodama,
kad tinkamas lietuvių tau-
tos ir Lietuvos atstovavi-
mas Pasaulinėje New Yor-
ko parodoje yra mūsų gar-
bės ir prisistatymo reikalas,
paveda JAV Liet. Bendruo-
menės organams šiuo atsto-

(Nukelta į 2 psl.)

Šiandien ir rytoj

AR mes tikrai žinome kas vyksta Sovietijoje?

Toks klausimas buvo iškeltas Tarptautiniame Spaudos Insti-
tuto kongrese, neseniai įvykusiame Stockholme, vakariečių laik-
raštininkams nusiskundus dėl darbo sąlygų Sovietijoje.

Ar vakariečiai laikraštininkai Maskvoje yra gerai infor-
muojami ir gali laisvai dirbti savo darbą? Ar jie gali pilnumo-
je persiųsti informacijas savo laikraščiams ar spaudos agen-
tūroms?

Per paskutiniuosius metus, panaikinus cenzūrą, ten paste-
bėtas mažas pagerėjimas. Tai be abejo palengvino laikraštininkų
darbą, bet darbo sąlygos pasiliko tos pačios. Jei cenzūra
oficialiai ir panaikinta, neoficialiai ji beveik visada. Informacijos
šaltiniai tebėra riboti. Beveik visus pranešimus vakariečiai
laikraštininkai gauna tik iš Tasso, sovietinių laikraščių ar ra-
dijo. Kontaktų su kompartijos ar administracijos nariais beveik
nėra.

Sovietų vyriausybė daug dalykų nuslepia nuo laikraštininkų ir,
jei apie juos vietinėj spaudoj nėra šloima, laikraštininkai nieko
nežino. Kai 1953 metais Vorkutos koncentracijos stovykloje įvyko
sukilimas, apie tai niekur nebuvo kalbama. Ir Vakarai tik 1955
metais iš paleistųjų vokiečių ir italų belaisvių sužinojo apie tą
įvykį. Vadinasi, tik po dviejų metų...

Negeriau buvo ir 1959 m. spalio mėn., kai Temiro slėny su-
kilo komsomolo narių, kurie ten buvo nusiųsti dirbti žemę.
Sukilimas buvo žiauriai numalšintas. Apie šį įvykį Vakarai su-
žinojo tik 1960 m. balandžio mėnesį.

1962 m. Sovietijoje kilo nepasitenkinimas dėl kainų pakėlimo
mėsai ir sviestui, Novočerkaske, netoli Rostovo ir Kemerove,
Sibire tarp policijos ir žmonių įvyko kruvini susirėmimai, ku-
rių metu žuvo apie 500 žmonių. Praėjo du mėnesiai, kol vaka-
riečių spauda sužinojo apie įvykį, ir penki mėnesiai, kol gavo
detales...

Nors cenzūros nėra, bet laikraštininkai žino, jei paskelbs
naujieną, kuri buvo sovietinės spaudos nutylėta, turės pasi-
ruošti apleisti Sovietiją.

Tarptautinio Spaudos Instituto tarybos pirmininkas Allan
Hernelius, uždarydamas kongresą pareiškė: "1948 metais apie
Westphalijos taikos sutarties pasirašymą, padarant galą 30 me-
tų trukusiam karui, reikėjo trijų savaitžių, kad žinia iš Vokietijos
pasiektų Švediją. Šiandien naujienos tuo pačiu laiku skelbiamos
viso pasaulio kraštuose..."

Deja, tik ne Kremliaus naujienos, kurias jis laiko paslapy,
nes joms sužinoti reikalinga tiek pat laiko, kaip prieš 300 me-
tų, kai nebuvo telegrafo, telefono ir lėktuvų...

★

KLAIPĖDOJE pakrančio apsaugos daliniai atlieka manevrus.
Rajono vadas Petrov duoda paskutinius nurodymus:

-- Pirmoji ir antroji grupė važduoja vakariečius kapitalis-
tus, tuo tarpu trečioji ir ketvirtoji sudaro socialistinį bloką. Svar-
bu, kad šie manevrai būtų realistiniai ir turite elgtis, lyg ištik-
rųjų būtų kovojama. Supratote?

Kitą dieną jis vizituoja "kapitalistinę" grupę. Leitenantas
raportuoja:

-- Pirmoji ir antroji grupė su 112 kariais užėmė...
-- 112? -- nustebęs rajono vadas. -- Iš kur pas jus atsirado
tiek karių? Juk turėjote tik 62...
-- Mes inkorporavome 50 dezertyrų iš "socialistinio" blo-
ko!...

(vg)

- Aš trokštu taikingo sugyvenimo, ai... be jokių užpakalinių minčių!...

PAVYZDINGĄ LIETUVOS ŪKININKĄ ANTANĄ MITALĄ PRISIMENANT

Š.m. kovo mėn. 21 d. Kanadoje, Toronte, nuo širdies smūgio mirė Antanas Mitalas, pavyzdingas ir geras Nepriklausomos Lietuvos ūkininkas, turėjęs Žaliosios valsės, Vilkaviškio apsk. stambų ir gražiai tvarkomą ūkį. Lietuvos ūkio gyvenime, keliant mūsų ūkio kultūrą ir jo pažangą A. Mitalas atliko naudingų ir vertų darbų, jo vardas, kaip gero ir pavyzdingo ūkininko, buvo žinomas ne tik vietos apylinkėje, bet ir visoje Lietuvoje. Kasmet į jo ūkį iš įvairių Lietuvos vietovių atvykdavo daug ekskursijų: Žemės ūkio mokyklų ir ūkininkų būrelių. Kaikuriuose mūsų ūkininko gyvenimo srityse, kaip pav. plataus masto sodo vaisių prekyboje, tos prekybos organizavime ir pašarinių runkelių sėklų auginime A. Mitalas buvo vienas pirmųjų pradininkų ir mūsų modernaus ūkio atstovų.

Savo kilmė A. Mitalas buvo aukštaitis-ureniškis, gimęs 1898 m. kovo mėn. 10 d. Jušėnų kaime, Utenos apsk. Maždaug apie 1927 m. A. Mitalas nupirko stambų ūkį -- buvusį Vailiškių dvaro centrą -- Žaliosios valsės, Vilkaviškio apsk. ir iš savo tėviškes Jušėnų atsikėlė gyventi į Šuvalikiją. Vailiškių dvaro žemė buvo prie sunkaus molio ir gerokai apeleista, jo kaimynai labai abejojo, ar naujam ūkio savininkui pasiseks ūkį tinkamai sutvarkyti. Bet po keleto intensyvaus darbo metų kadaise buvusi apeleista Vailiškių dvaro žemė ėmė nešti aukščiausius ūkininkų gėrybių derlius, Vailiškių greitai virto pavyzdingo ūkininkavimo centru.

Didelę reikšmę Lietuvos ūkio gyvenime turėjo pieninės. Žaliosios pieninė savo eksportuojamo į užsienį sviesto kokybę ir kiekių Vilkaviškio apsk. užėmė pirmąją vietą. O Žaliosios pieninės gyvenime nemažą vaidmenį atliko A. Mitalas. Nuo pat savo į Vailiškius atvykimo dienos jis įsi-

Velionis Antanas Mitalas

jungė į Žaliosios pieninės gyvenimą, tapdamas jos nariu ir nuolatiniu pieno statytoju. Įsišienkamas į Žaliosios pieninės Valdybą, kur, eidamas pieninės Valdybos pirmininko ir reikalų vedėjo pareigas, nuolatos rūpinosi pieninės klestėjimu ir geresniu jos administraciniu sutvarkymu.

A. Mitalas buvo vienas pirmųjų mūsų pašarinių runk. sėklų auginimo ir šios žemės ūkio kultūros kūrėjų. Jis patoviai kasmet šias sėklas savo ūkyje augino. Jo ūkyje išaugintos pašarinių runk. sėklos buvo aukšto švarumo ir daigumo, jo gaunamas pašarinių runk. sėklų kiekis -- 2500 kg iš ha -- mūsų krašto sąlygomis buvo rekordinis.

Ypatingų gabumų A. Mitalas rodydavo parduodamas savo sodo vaisius. Iš visų apylinkės ūkininkų, kurie turėjo didesnius sodus, tik jis vienas mokėjo platesniu mastu organizuoti vaisių pardavimą ir paimti už juos gerą pini-gą. Savo sodo jis niekada neišnuomodavo jokiems vertelgoms ar sodų perkupčiams, bet pats tiesioginiai -- be jokių tarpininkų parduodavo obuolius Pieno Centru, Sodybai ar kitam stambesniam vaisių pirkėjui. Vaisius jis parduodavo tinkamai išlaikęs, išrūšiavęs ir tokiu metu, kada jau būdavo sunku pas mus geresnis obuolys rasti. Šitaip sumaniai elgdamas, kaikuriems metais jis iš savo sodo padarydavo apie 8000-9000 litų; anuo metu tai buvo graži pinigų suma.

A. Mitalas savo ūkyje dirbo labai sunkiai, užtat jo ūkis gražiai augo ir tarpo. Savo ūkyje jis daug ką taisė ir gerino, tačiau kiekviena ūkininko vedama naujovė buvo stipriai apgalvota ir praktiškai apskaičiuota, neišleidžiant iš akių piniginio ūkio pajėgumo. Dėl tikslaus ir taupaus ūkio vedimo, visos skolos, kurias jis padarė pirkdamas šį ūkį, kai matant sutirpo. Ūkis buvo vienas pavyzdingiausių ir davė gražų ūkininkavimo pavyzdį visai apylinkei.

Užplūdus mūsų kraštą rusiškam komunizmui, A. Mitalas, kaip ir daugelis kitų lietuvių, pasitraukė iš gimtojo krašto į Vokietiją. Tremty, Vokietijoje gyveno Rottenburgo ir Dorferdeno stovyklose, o vėliau persikėlė į Seedorfo, prie Zeven, Pabaltiečių stovyklą. Tuo metu šioje stovykloje vyko smarkūs įsikūrimo darbai, stovyklos aikštės ir reikalingų mokyklai patalpų remontavimas.

A. Mitalas čia buvo vyr. butininkas ir darbo jėgos stovyklos įsikūrimo darbams organizatorius. Kai įsikūrimo darbai sumažėjo, tai stovyklos Lietuvių Komitetas paskyrė A. Mitalą maitinimo sandėlio vedėju, kur jis aprūpindavo maistu apie 2300 stovyklos gyventojų. Maitinimo sandėlio vedėjo pareigas jis ėjo ir Stadės stovykloje, į kurią nusikėlė iš Seedorfo.

Seedorfo apylinkėje buvo daug miškų. Neilgai trukus po karo, angliai šioje vietovėje suorganizavo miško kirtimo darbus, įtraukdami į miško kirtimą visą Pabaltiečių stovyklą. Lietuvių kirtėjų grupę kartu su estų vyrais sudarė maždaug 350 žmonių. Visas miško medžiagos kirtimas, pakrovimas ir išsiuntimas buvo atliekamas pačių lietuvių. Grupės vadovas buvo lietuvis, A. Mitalas buvo šio vadovo padėjėjas, o vėliau sukiristos miško medžiagos išmatuotojas bei įvertintojas.

Kaip visame savo gyvenime, taip ir šiame miško kirtimo darbe, jis pasižymėjo dideliu darbštumu ir pasiimtųjų pareigų tikslumu.

JAV LB Tarybos Prezidiumas: Stasys Barzdukas, pirm.; Dr. Alg. Nasvytis, vic. pirm.; Alfonsas Mikulskis, vic. pirm. ir Vytautas Kamantas, sekr.

kimu. O stovyklose tuo metu vyravo sunkios ir niūrios nuotakos: tai buvo baimės ir visokio netikrumo laikai. Amžinai ėjo gandai apie gražinimus ir rusams atidavimus. A. Mitalas šioje netikrumo maišaty buvo nuostabiai blaivus ir šaltas. Savo ramiu galvoju jį mokinėjo teisingai įvertinti ano meto padėtį, ir savo praktiškumu daug kur prisidėjo prie lietuvių stovyklų geresnio sutvarkymo bei skaidresnių nuotakų tose stovyklose įnešimo.

Tuoju po karo, A. Mitalas pradėjo susirašinėti su savo broliu Jonu, kuris Kanadoje, Ontario prov., netoli Port Arthuro, turėjo ūkį. Brolis Jonas sudarė dokumentus ir atsiėmė Antaną su visa šeima į Kanadą. Atvykęs į Kanadą, kurį laiką jis gyveno brolio ūkyje, dirbdamas kartu su broliu miškuose priemedžių kirtimo. Vėliau pats nusipirko ūkį netoli Toronto, o žiemos metu vis dirbo miškuose. Čia bedirbdamas 1949 m. Ontario Paper Mill miškuose, iš 220 toje grupėje dirbusių vyrų, už didžiausią sukirštą miško medžiagos kiekį gavo aukščiausią 1000 dol. premiją. Pardavęs ūkį, prieš keletą metų nusipirko namus Toronte. Toronte dirbo prie statybos darbų, prie šių darbų bedirbdamas ir mirė.

Mitalų buvo trys broliai. Visų jų gyvenimo keliai labai skyrėsi. Adolfas buvo Liet. kariuomenės aviacijos majoras, Antanas ūkininkas, o brolis Jonas jaunas išvyko į Kanadą. Tačiau taip buvo lemta, kad amžino poilsio vietą visi trys broliai rado šalia vienas kito Toronto šv. Jono Krikštyto lietuvių kapinėse. Velionis Antanas visą tremties metą ilgėjosi savo gimtojo krašto ir savo ūkio, tikėdamasis kada nors į juos sugrįžti. Deja, negailėstinga mirtis ir pikti žmonės neleido šiai jo svajonei išsipildyti. Jo mirusį kūną priglaudė ne tyliame medžių šlamėjime paskendę Žaliosios kapai, bet tolimoji Kanados žemė.

P. Kasulaitis

• DĖMESIO! Paštai įvedus naują sritinį kodą, vad. Zip Code. Dirvos vardu siunčiant korespondenciją: laiškus, spaudą ir kt., prie adreso prašome rašyti 44103.

Columbus Vyčių Roselando garbės sargyba Chicagoje iš Visų Šventųjų parapijos klebonijos į bažnyčią lydi primiciantą kun. Carl Lezak. Nuotraukoje iš kairės: E. Fandel, A. Kapočius, R. Michulsky, B. Fandrich, J. Andruška, J. Gulielmi, A. Venckus, C. Chelbana ir P. Pavilonis. B. Stachmaus nuotrauka

Chruščiovo...

(Atkelta iš 1 psl.)

tokios sutarties šalininkai. Man rodos, kad sovietai tokios sutarties nori dėl tos paprastos priežasties, kad ji prisidėtų prie padėties legalizavimo, įkvėptų ir palaikytų visose pavergtose ir pačių rusų tautoje mintį, kad dabartinė padėtis yra nepakeičiama, kad jai lemta išsilaikyti per vienos ar daugiau generacijų laikotarpį! Tai be abejojimo labai didelis Chruščiovo laimėjimas, įgalinąs Sovietų Sąjungą išlaikyti savo įtakos visą Vidurio ir Rytų Europą be didesnio sovietų armijos sutelkimo tuose kraštuose. Žinia, ramybės laikotarpis gali privesti prie tam tikros evoliucijos žmonių galvoje ir pačiame režime, tačiau šiuo atveju verta prisiminti mūsų patarėlį: kol saulė patekės, rasa ir akis išės.

Panašios mintys apnioko ir Richardą Nixoną, pereitą savaitę apsilankiusį Vengrijoje, (kur žmonių buvo širdingiau sutiktas, negu anksčiau Maskvoje ir Varšuvoje, kas iš vienos pusės kalba apie tam tikrą režimo sušvelnėjimą, iš kitos išduoda žmonių jausmus,) grįžęs į Vieną pareiškė Chicago Tribune korespondentui:

"Daugelis žmonių, žiūrėdami į platų komunistų pasaulį, šiandien trina rankas iš džiaugsmo -- kas yra labai kvaila, kai prie to prisideda mūsų vyriausybės pareigūnai -- dėl to, kad kiniečių ir rusų komunistai susibarė.

Turint tai galvoje, man atrodo, didžiausia tragedija, kokia tik gali atsitikti, būtų tai, kad susitariant dėl atominių bandymų uždraudimo, JAV tiesiogiai ar netiesiogiai sutiktų su dabartinės padėties status quo, kas sakytų vengrams ir lenkams, ir visų kitų Rytų Europos kraštų gyventojams, kurie yra mūsų kraujo broliai ir ideologiniai vienminčiai, kad jie yra amžinai pasmerkti gyventi komunizmo vergijoje."

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

LB Tarybos nutarimai...

(Atkelta iš 1 psl.)

vavimu aktyviai domėtis ir jį pagal reikala materialiai bei moraliai remti.

11. Padėkos

Taryba dėkoja: ją žodžiu bei raštu sveikinusiems sesijos proga;

PLB Valdybos pirm. dr. J. Sungailai, atvykusiam į sesiją ir dalyvavusiam jos darbuose;

P. Vėbros pirmininkaujamai LB Chicagos Apygardos Valdybai, sesiją globojusiai;

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijai, parėmusiai "Aleksandryno" II-ojo tomo išleidimą;

JAV Lietuvių Fondui, savo kapitalo pirmųjų metų procentų didžiąją dalį pasiskyrusiam lituanistinių mokyklų vadovėliams leisti;

J. Bachunui ir Gr. Sirutienai, atstovavusiems JAV Lietuvių Bendruomenėi Australijoje ir Pietų Amerikoje;

J. Bachunui, suteikusiam vietą Fasko suorganizuotiems ir LB Centro Valdybos globotiems lietuvių sporto instruktorių kursams;

organizacijai Civitan International, LB Tarybos nario dr. P. Vileišio iniciatyva priėmusiai rezoliuciją Lietuvos laisvės reikalui.

Taryba taip pat sveikina rašytoją Jurgį Gliudą, savo kūrinio "Namai ant smėlio" vertimu laimėjusį žurnalo Time pripažinimą ir patekusį į Amerikos mokyklų chrestomatiją.

JAV LB Tarybos Prezidiumas: Stasys Barzdukas, pirm.; Dr. Alg. Nasvytis, vic. pirm.; Alfonsas Mikulskis, vic. pirm. ir Vytautas Kamantas, sekr.

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaskas, Pres.

ECHO VALLEY

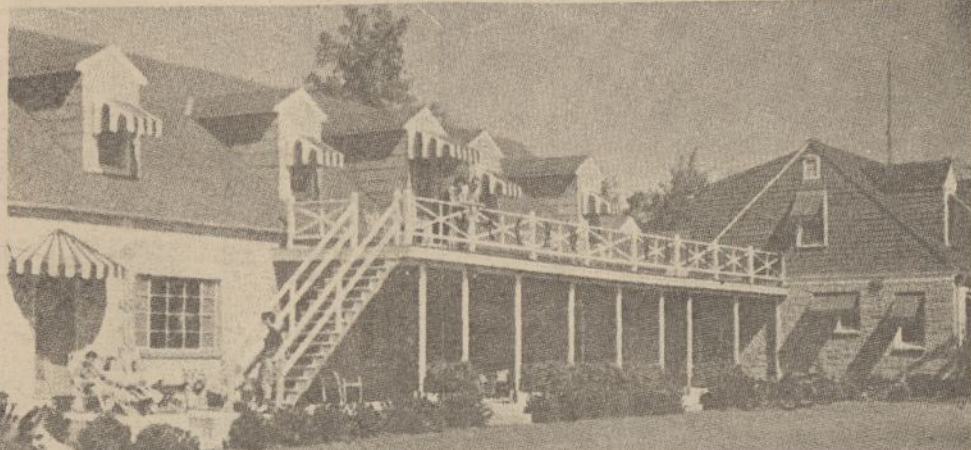
Lietuviai savininkai
ELENA ir JULIUS GARMAI
Visus malonius kviečia atvykti
Iš anksto kreiptis:
ECHO VALLEY
ECHO LAKE, PA.
Tel. (Area 717) 424-1920.

Nuolaidos: organizacijoms, stovykloms, suvažiavimams.

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ

ATIDARYTA ISTISUS METUS.

DŽIAUGSMAS — POILSIS IR RAMYBĖ POCONO KALNUOSE.

Kur vakar dienos malonumai — tampa rytdienos maloniais prisiminimais...

Puikūs ir patogūs kambariai su televizija, radijo ir voniomis, arba atskiri nameliai.
Modernus baras, didelis maudymosi baseinas ir ežerėlis, 20 akrų miško, visokiausias sportas vasarą ir žiemą, šokiai ir geras lietuviškas maistas.

DIRVA

★★★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-5344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

ŽVILGSNIU Į SAVO ŪKĮ

Šokių šventės proga Chicagon nuvykę Vilties d-jos pirmininkas Dr. Vladas Ramanauskas, išdėstė Vilties d-jos vicepirmininkui Kaz. Pocium turėjo naudingų ir ateitį svarbių pasitarimų su eile Chicagos ALT S-gos ir Vilties d-jos veikėjų. Visais atžvilgiais naudingą kelionę Chicagon ta pačia proga atliko ir Jonas Palukaitis, Dirvos redaktorius ir spaustuvės vedėjas.

Posėdžiai, pasitarimai, ryšiai suteikia progą išryškinti esamą padėčiai, naujiems sumanymams iškelti. Organizacija, kurios veikla reikiama konkrečiu darbu, o Vilties draugija ir yra įkurta labai konkrečioms darbams ir uždaviniams įgyvendinti, neturi net ir galimybės stagnacijai. Stagnacija reikštų pavojingą kelią pakalnėn, tai liudytų jėgų netekimą, tai būtų ženklas tautinės srovės senatvės ir impotencijos.

Pavyzdžiai tuo tarpu rodo tautinės srovės gyvą ir pozityvų įnašą bendriems mūsų išievojimo reikalams. Žmonėmis ir pozityviu darbu reikiama visose bendrinėse organizacijose. Tas darbas ne sustabdyti, o plėsti ruošiamasi ir ateityje.

Tačiau tautinė srovė nėra ir negali būti tuo neišsėmiamu aruodu, kuriuo vien tik kitos organizacijos būtų aprūpinamos. Kartais tinka pažvelgti į savo jėgų išteklius, jų panaudojimo tikslumą. Šiuo klausimu labai aiškūs ir nedviprasmiški sprendimus yra padarę ALT S-gos Seimas St. Louis mieste. Seimas labai gyvenimiškai priėmė prie savųjų ir pridėtinųjų pareigų proporcijos, kuri kartais pradėjo rodytis saviems reikalams ne visai naudingais padariniais.

Jungdamosi į visų lietuvių bendrą darbą, savo organizacijai priklausančią svarbią įgytą tik būdami savybėje pajėgūs ir savo namus tinkamai sutvarkę.

Tąja linkme ir St. Louis Seimo dvasia ir nutarimų raide vyksta parengiamieji darbai, į kuriuos aktyviai jungtis privalės tiek ALTS, tiek ir Vilties d-jos nariai.

Aiškų, konkrečių tikslų nubrėžimas ateities veiklai ir tų tikslų įgyvendinimas įmanomas, tik tam reikės didesnės jėgų konsolidacijos, sąmoningumo savo pajėgų vertinimo ir visose darbu srityse didesnio bendradarbiavimo.

(j.č.)

GERA IDEJA, BET...

Liepos 18 d. Draugo vedamame J. Pr. Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimų proga pasisako prieš "graudų padejavimą savybėje" ir siūlo atidaryti ant-
rą frontą -- Jungtinėse Tauto-
se.

"Jungtinėse Tautose jau yra visa eilė išlaisvintų Afrikos tautų, į kurias, kaip vaizdžiai savo deklaracijoje pasakė sen. Douglasas, padvelkė laisvės vėjas ir "iškilio naujos laisvos tautos, kad kolonializmo dvasią uždarytų karste". Pavieniai mūsiečiai ir mūsų grupės turėtų pakartotinai lankyti įvairių kraštų delegacijas prie Jungtinių Tautų, atskleidžiant raudonojo kolonializmo terorą Lietuvoje ir Pabaltijy, stiprinant jų ryšį Jungtinių Tautų forume pasisakyti už kolonializmo naikinimą visur pasaulyje, primenant, kad laisvė brangi ne tik iš Afrikos krūmokšnių iškilusioms naujoms laisvoms gentims, bet ir šimtmečiais nepriklausomybę turėjusioms tau-

toms, kaip lietuviai".

Tą idėją įgyvendinti autorius siūlo "mūsų jauniausiems intelektualams, išaugusiems jau šio krašto mokyklose". Tam esą, reikėtų sudaryti vadovaujantį iniciatyvos branduolį, lygiai kaip spontaniškai rezoliucijų reikalu išaugo Los Angeles mieste organizatorių grupė...

Viskas būtų gerai, tik bėda ta, kad iškilus tokiam reikalui ir pritarinai idėjai, mes vis turime ieškoti ir kurti naujus branduolius. O senieji "branduoliai" taip ir lieka besiderą "dėl vienybės". Sutinkant, kad reikia ir naujų jėgų ir naujos iniciatyvos, tektų pagalvoti ir apie tai, kad toji iniciatyva ir naujų jėgų telkimas turėtų išplaukti iš kurio nors jau egzistuojančio veiksnio.

Žinoma su sąlyga, kad tie veiksniai nesibijos savo autoriteto perleisti naujai, energingai ir sugebančiai uždavinį atlikti ir reikalingai tinkamai pristatyti iniciatorių grupei.

Ir pati idėja, eiti į JTO delegacijas, nėra nauja. Tik gaila, kad tai idėjai išskirti reikia pakartotinų straipsnių ir vis -- be jokių rezultatų...

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Žavingasis Luodžių ežeras Zarasų apskrityje. Tolumoje krante pro medžius matyti Salako bažnyčios bokšto viršūnė... Nuotrauka daryta šią vasarą.

LIETUVA NESIRIBOJA SVETIMŲJŲ PRIMESTOMIS SIENOMIS

Ed. Karnėnas

Retkarčiais pasižiūriu į Lietuvos žemėlapią ir pagalvoju, koks didelis yra mūsų protėvių palikimas. Lietuva, daug kartų dalinta, karpyta, visokiais būdais apiplėšta, silpninta, išniekinta ir dabar okupantų žiauriai prislėgta, dar gyva. Ji dar gi netelpa svetimųjų primestų sienų erdvėje.

Ir su tais tautiečiais, kurių tėviškęs yra už dabartinės Lietuvos administracinių sienų, -- su vilniečiais nuo Breslaujos, Pastovio, Ašmenos, Lydos, Gardino ir Suvalkų, su mažlietuviais nuo Piliavos, Labguvos, Tilžės, Ragainės, Isručio ir Gumbinės, -- lyg ir pavydžiui tautiečiams iš vidurio Lietuvos, kurie lyg ir mažiau jautrūs už Lietuvos adm. sienų atsidūrusiems lietuvių žemėms ir kurie lyg ir susigvenę su svetimųjų primestu galvoju: jei lenkai buvo okupavę trečdį Lietuvos -- Vilniją, tai turbūt Vilniją tikrai yra lenkiškas kraštas; jei vokiečiai skaitė Rytprūsius "Uhrdeutsches Land" (nuo amžių vokiškas kraštas), tai kaip mes galime kalbėti apie visą lietuvišką Mažąją Lietuvą iki Aisčiųmarų...

1920 m. derybose dėl taikos sutarties Maskvoje Lietuva nepretendavo į istorinės Lietuvos erdvę su slaviškomis žemėmis, paliekant už Lietuvos ribų aiškiai lietuviškus pusiasalius ir lietuviškas salas (Naugarduko ir kitoje srityse).

Būtų sunku susigventi sumintimi, kad ir ateity Nemuno bei Šešupės žemumai eitų Lietuvos vakarų sienos pareigas.

Mūsų protėvių didelis palikimas yra panašus į turtingos šeimos nesutvarkytą palikimą, kada, tėvams mirus, vaikams nesugebant susitvarkyti, įsikiša svetimieji, neprrašyti "globėjai" ir viską savaip patvarko. Tvarė maskoliai, paskui buvę mūsų "sąjungininkai" lenkai, dabar vėl maskoliai, tik kitu vardu prisidengę ir dar didesniu žūlumu Lietuvos reikalustvarkydami. Rezultate lietuviams iš vidurio Lietuvos liko lyg ir neaišku: kur gi Lietuvos ribos baigiasi -- Aukštaitijos rytuose Neris ir Nemuno aukštupiuose, ar tik už 50 km. į rytus nuo Vilniaus? Ar ten, kur tarp lietuvių gyvena nutautėję lietuviai su "tuteišų" kalba

namuose? Jeigu taip, tai gal ir visa Lietuva jau yra ne Lietuva, nes ir giliai Lietuvoj yra nelietuviškai namuose kalbančių lietuvių, kaip "poliak wendziagolski", carų laikais Lietuvoj įkurdinti gudi ir rusai. Nejaugi tik lietuviškai vietovardžiais atsektos Lietuvos ribos toli į rytus ir į pietus nuo Vilniaus?

Padarykime ekskursiją nuo Dauguvos puslankio pro Naručio ežerą, Lydą iki Suvalkų. Štai Breslauja. Jos apskritys didžiuliu kaimų ir kitų vietovardžių tėbėra lietuviški. Net patys lenkų tyrinėtojai (O. Heidemann ir k.) rado, kad iš 2440 apskr. gyvenamųjų vietų bent 640 arba 25% skamba visai lietuviškai. Atskirais valsčiais lietuviškų vietovardžių % rastas šis: Rimšės 56%, Smalvų 47%, Vidžių 46%, Apsų 42%, Drukių 35%, Breslaujos 29%, Ugarių 24%, Piliusų 23%, Slabados 21%, Juodų 15%, Levanopolės 12%, N. Pagnosčio 11%, Drujos 9%, Merų 8%. Lietuviški ir ežerų vardai: Nedravas, Savanorių, Birutės, Balaitės, Uklia, Luša, Baltis, Ilgai ir k. Ir kiti ežerėvardžiai, kad ir apslavintų lyčių, savo pagrindu baltiški. Levanopolės vl. Curyla-
no dvaro 1701 inventorių mini beveik pusę grynai lietuviškų tik-
ninkų pavardžių. Drujos ir Ikaz-
nės savininkas Leonas Sapiega 1596 paskyrė lėšų Ikanės baž-
nyčiai su sąlyga, kad klebonas ir vikaras mokėtų lietuvių kalbą, liaudies vartojimą. (Toliau žiūr. Liet. Enc-ją, III).

Pastovį, pro kurį eina 1920 Lietuvos siena, galima taip apibūdinti: gyventojų daugumas nėra tautiniu atžvilgiu aiškiau apsisprendę -- vadina save "vietiniais" (tuteišais), tačiau į vakarus gyvenančius laiko lietuviams, į rytus -- gudais. Turgaus dienomis pusė suvažiavusių lietuviški 31. Nuo Smurgainių į Šiaurę, Šven-

Smurgainys, Ašmenos apskr., žinomi Radvilų įsteigtos lokių dresiravimo "akademija" ir baronkomis, ant Neris kranto, yra sena lietuvių vietovė. Pagal 1943 vokiečių statistiką, Smurgainių valsčių iš 9746 gyventojų buvo lietuvių 1707, lenkų 615, "tuteišų" 7398 ir rusų 37. Iš 77 s. vis. vietovardžių lietuviški 31. Nuo Smurgainių į Šiaurę, Šven-

ku ir Vyžainiais su gausiais lietuviškais kaimais ir apsisprendusiais lietuviams, apie kurių gyvenimą ir kultūrinę veiklą dažnai daugiau girdime.

Ir ką gi? Tikra tragedija su Lietuvos rytais, šiame rašiny mažiau kalbant apie panašią tragediją Lietuvos vakaruose, Mažąją Lietuvą. O ta tragedija siekia senus laikus. Senoji Lietuva buvo valstybė su svetima valstybine kalba. Lietuviai kariadami keliuose frontuose neturėjo laiko tinkamai tvarkytis viduje, duoti lietuviškus pagrindus atečiai. Kitaip elgėsi buvę mūsų "sąjungininkai" lenkai. Jie irgi kariavo, bet ir savo polonizaciją vykdė. Išdavoje šiandien lenkų yra apie 30 mil., o lietuvių -- tik apie 3 mil.

Gal jau pervėlu, bet tegul būna mums pamoka atečiai. Lenkai per sulenkėjusius Lietuvos bajorus ir dvarininkus bei per katalikų bažnyčią padėjo gudams "tuteišų" priedangoj įsiskverbti etnografinę Lietuvon, bet, jei kurio bažnytkaimio centre buvo keli lenkai, mes dar neturėjom pagrindo tikėti, kad Vilniją buvo lenkiška. Jie kaip staiga atsirado, taip staiga ir dingo. Lenkams savo laiką buvo lengva okupuoti ir kurį laiką išlaikyti Vilniją, kadangi toliau į rytus nuo Vilniaus, pridėjus dar Grabskio koridorių (su Gluboku, Vileika, Nesvyžium, Baranovičiais, Naugarduku, Gardinu ir k.), jiems mažiau pavojingas buvo gudų elementas, kurio brolių dauguma buvo Soviettijoje, žinoma, daug blogesnė būklė.

Antra vertus, atsiminkime, kad tikroji Gudija yra stačiatikiška nuo senų laikų. Gi Lietuvos gudi, save "tuteišais" besivadindami, yra iki 90% katalikai. Kas gi stačiatikius gudus vertė pereiti katalikų tikybą? Net ir unijotai etnografinę Lietuvą buvo nežymūs. Tai gi aišku, kad tie "tuteišai" Lietuvos rytuose yra ne kas kitas, kaip apgudę ar sugudę lietuviai.

Atsiminkime dar, kad tik prieš šimtmetį pasibaigė baudžiava. Liaudis gyveno tik dėl duonos kasnio -- be šviesos, be platesnio horizonto, o kai Lietuva buvo ir lietuviškos knygos bei laikraščiai iš Tilžės plaukė, tai lietuviški raštai beveik nepasiekė lietuvių į rytus nuo Vilniaus, nes Vilniaus rusiški ir lenkiški spinduliai tam kliudė. Išimtį sudarė tik Švenčionių apskr., kuris yra toliau nuo Vilniaus.

Tai gi, nors šiandien ir pačioj Lietuvoj ne lietuvių tauta sprendžiamąjį žodį taria, bet, siekdami Lietuvos išlaisvinimo, neužmirškime, kad Lietuva nesibaigia svetimųjų primestomis sienomis. Tuo tikėti privalome mes patys ir mūsų priaugnčioji karta.

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS, KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO PRIVATAUS PLIAŽO, PUŠŲ PAVĖSYJE GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE VASARVIETĖJE

JANSONŲ VILOJE

"AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
Tel. (Area 617) 428-8425

- Graži vila ir erdvūs kambariai.
- Privatus 2 akrų pušynas — parkas.
- Šiltos Golfštromo srovės atviros jūros plažos vos 7 min. peščioms.
- Rami aplinkuma — daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Geras ir sveikas lietuviškas maistas ir malonus pataravimas.

ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MĖN. 15 D. IKI RUGSĖJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija Jansonai visus maloniai kviečia atvykti praleisti atostogas.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98
GERMAN BRANDY 5th \$3.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98
VODKA pilna kvorta \$3.59
KRON BRANNVIN
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98

COCKTAILS MANHATTAN OR
MARTINI kvorta \$2.98
LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas 5th \$0.89
NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz. \$1.15
BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

AUGUSTINAS VOLDEMARAS - MOKSLININKAS

Savo metu esame turėję vyrą, kuris, jeigu būtų tik turėjęs normalias gyvenimo ir mokslinio darbo sąlygas, būtų iškilęs Pabaltijo, Skandinavijos, Europos ir pasaulio akyse kaip tikras lietuviškos dvasios ir lietuviško mokslo erelis. Jisai kilo ir iškilo kaip politikas! Deja, mokslas ir politika — ne taip jau lengvai suderinami dalykai. Kas pasiryžta eiti į politiką, turi būti iš anksto pasirengęs būti išniekintas; geresniu atveju — apdrabstomas purvais, o blogesniu atveju — apmėtomas kiaušiniiais, pamidorais, akmenimis, plytomis. Ar net visai sulikviduotas. Todėl gal neblogai būtų, jeigu į politiką daugiau orijentuotųsi didieji epochos šventieji: jie ten tikrai galėtų išbandyti savo kantrybę bei šventumą ir, ko gero, įneštų naujų elementų į šią tamsią ir aklą gyvenimo sritį.

Šios ir panašios mintys nenorom prašvilpia pro samonę, pagalvojus apie a. a. prof. Augustiną Voldemarą. Žinoma, čia nekalbėsime apie Voldemarą kaip apie politiką. Yra daug Lietuvos vyrų, kurie čia už mane daug geriau dalykus žino, daug geriau parašyti gali ir parašys.

Čia mums rūpi prof. Augustinas Voldemaras kaip mokslo vyras. Ir šia prasme jis yra vienas iš Lietuvos erelių. Jo proto vyzdys aprėpė ne tik Lietuvos, bet taip pat ir Pabaltijo, Europos ir plataus pasaulio bekraščius minties akiračius. Mielas skaitytojas teatleidžia man, jog pradėsiu savo raštą anekdotu. O ši anekdotą papasakojo man buvęs Vyt. Did. Universiteto prorektorius prof. Blažiejus Čėsnyš (1884-1944).

Augustinas Voldemaras buvęs baigęs lingvistines, filologines studijas pas ano meto mokslinę garsenybę prof. Tadą Zielinskį, bet, nežiūrint to, vis dar nenustojes ejęs į pastarojo paskaitas ir seminarus.

Prof. Zielinskio studentai gerai žinoję apie Voldemaro išmintinius gabumus, jo fenomenalią atmintį, proto aštrumą, įžvalgumą, retus mokslinės kūrybos polėkius. Voldemaro pasirodymas, jo išvaizda, jo nuostabus, lakoniški atsakymai kreipė visų dėmesį. Kartais stu-

ANTANAS RAMŪNAS

dentai daugiau spoksoję į Voldemarą, negu klausėsi profesoriaus kalbos.

Zielinskis buvęs tuo nepatenkintas, vienok stengsis savo nepasitenkinimą viešai neparodyti.

Vieną kartą, pagaliau, jo kantrybė išsibaigusi: vos tik pasirodžius Voldemarui duryse, profesorius momentui nutraukęs savo paskaitą ir po to vėl prabilęs:

— Pone Voldemare, Jūs pas mane esate visus dalykus išklauses, visus seminarus atlikę, visus egzaminus puikiai išlaikę, viską tobuliausiai pasiekę. Nieko jau daugiau Jums kaip profesorius negaliu duoti! Kuo tad paaiškinti mano paskaitų ir seminarų nuolatinių lankymą?!

Į tai Voldemaras smagiai nusišypsojęs. Su įprastu jam proto aštrumu ir lakumu jis tą pat akimirka davęs atsakymą, kuris, tarsi perkūnas iš giedro dangaus, pritrenkęs ir profesorių ir auditoriją:

— Pone profesoriau, žinome, jog ir Aristotelis yra buvęs Platono mokinys. Platonas jam davęs viską, ką tik galėjęs duoti, nežiūrint to, Aristotelis vis lankęs Platono paskaitas!...

Šito užteko.

Ir prof. Zielinskis ir jo mokyta auditorija puikiai žinojo giliai paslėptą atsakymo prasmę.

Mat, Aristotelis lankė vėliau Platono paskaitas ne tam, kad pasimokius, bet, atvirkščiai, tam, kad jį sukritikavus.

Tatai Aristotelis ir padarė!

Pagal prof. B. Čėsnyš pasakojimą, Platono-Aristotelio ir Zielinskio-Voldemaro paralelizmas ilgai neišnykęs mūsų šauniam tautiečiui iš galvos. Šį paralelizmą gal stiprinęs tas faktas, kad Tadas Zielinskis buvo lenkas, o Augustinas Voldemaras — lietuvis.

Ir klystų tas, kas manytu, kad prof. Augustinas Voldemaras nėra buvęs žymus klasikinės filologijos žinovas. Deja, čia neįmanoma surašyti ar net trumpai paminėti visa tai, ką apie Voldemarą yra pasakoję buvę mokytojai bei auklėtojai: prof. Krėvė-Mickevičius, prof. vysk. Bučys,

prof. Totoraitis, prof. Šilkauskis ir t.t. Iš viso atrodo, jog prof. Augustinas Voldemaras yra turėjęs visiškai naują Graikijos ir Lietuvos ir, kas idomiausia,

visiškai naują Lietuvos ir antikinio pasaulio istorinių santykių viziją. Jo mokslinės hipotezės bei teorijos, kaip atrodo, buvo atremtos į originalinių graikų bei romėnų veikalų ir taip pat geriausių modernių mokslo veikalų giliai analizę. Savo nuostabių mokslinių lobių prof. Voldemaras nusišė į kapus, nespėjęs paberti juos nei Lietuvai, nei plačiajam pasauliui! Voldemaro asmenyje būtume galėję turėti ir T. Zielinskį ir M. I. Rostovceva — abu sudėjus kartu. Voldemaras buvo šaunias abiejų mokyns. Pirmasis garsino lenkų mokslo vardą, antrasis garsino rusų mokslo vardą, garsino nuo saulėtekio iki saulėlydžio.

Vienok vienas prof. Augustino Voldemaro mokslinis palikimas mums nėra žuvis, tai, būtent, jo gilaus veikalo, pavadinto "Lietuva ir jos problemos", pirmasis tomas. Veikalas parašytas prancūziškai (Augustin Voldemaras, *La Lithuanie et ses problemes*. Tome I: Lithuanie et Allemagne. Collection "La Nouvelle Europe". Paris: Mercure Universel, 1933, 228 p.). Štai, ši knyga guli ant mano stalo. Laikau vis šalia savęs savo universitetiniam biure, kaip retą minties lobį. Veikalas turėjo pasirodyti 1930 — dedikuotas Vytautui Didžiajam (1430-1930), šalia šv. Kazimiero, šauniasiam lietuviui. Nors ir trumpiausiais, knygos turinį atpasakoti čia neįmanoma. Teks pasitenkinti viena esmine moksline pastaba.

Mes, lietuviai, esame sudėginę tiltus (sic!) į savo nuostabių praeities pasaulius. Būtent, esame išbraukę apie tris tūkstančius metų iš savo preistorijos-istorijos!!! Kiek aš dabar matau ir suprantu, prof. Augustinas Voldemaras buvo pirmas ar vienas iš pirmųjų, kuris tvirtai ryžosi šią bauginančią mūsų buitį spragą užpildyti. Turiu čia pareikšti atvirai, kad ypač pirmoji veikalo dalis mane sukrėtė, nes daug kur atvėrė man akis ir ausis. Čia brėžiasi nauja ne tik Lietuvos, bet ir viso Pabaltijo ir

Europos vizija. Gaila, kad šita prasme Voldemaro pasekėjų mums taip trūksta! Gerai, kad šią tuštumą užpildo prof. dr. Jonas Puzinas ir dr. Marija Gimbutienė.

Skaitytojas mane gali paklausti, kame slypi Augustino Voldemaro, kaip mokslo vyro, išimtinė jėga. Man atrodo, kad štai kame:

Mokslo pasaulyje yra žmonių, kurie daug žino, bet mažai išmano, tatai riboja jų įtaką; ir atvirkščiai: yra žmonių, kurie pasižymi didele išraiškos bei saviraiškos dovana, bet mažai žino ir mažai išmano. Tatai, aišku, riboja jų įtaką. Ir yra, pagaliau, mokslo vyrų, kurie pasižymi ir žinojimo ir išmanymo ir iš-

raiškos dovana: jų moksliniam pasisekimui, karjerai ir įtakai atsiveria begaliniai akiračiai. Vienas iš tokių Lietuvos mokslo vyrų ir buvo Augustinas Voldemaras. Už išraiškos dovanos paprastai slypi įsijautimo bei išgyvenimo dovana ir neretai humoras, t. y. gilaus filosofinio humoro, dovana. Ir čia pati prigimtis Augustiną Voldemarą buvo apdovanojusi, nors, bendrai paėmus, lietuviai, kaip ir žydai, humoru nepasižymi (kaip gaila!), aišku, yra ir šviesių išimčių, kaip, sakysime, mūsų prof. dr. A. Greimas. Mokslo vyras be humoro, tai kaip moteris — be seksapealio!...

Vieną kartą, dar 1935 m. rudenį, gulėdamas Kauno karo ligoninėje, nučiupau

vieną mūsų žurnalą, berods, švietimo Ministerijos Skaitymus, kur buvo prof. Augustino Voldemaro straipsnis apie Homerą. Šitokio aukštos kokybės mokslinio rašymo iš viso retai kur pasitaiko. Atskiri sakiniai, išsireiškimai, mintys, sąvokos, vaizdai, simboliai, palyginimai, pašėlęs kalbos ritmas ir kosmiški įsisiūbavimai iki šiai dienai vis man skamba mano atminty, mano sąmonėje... Galvodamas apie Voldemarą, negali negalvoti apie Čiurlionį, Būgą, Jaunių, Vydūną, Milašį, Vaižgantą, Maironį etc. Ir, žinoma, atvirkščiai.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ!

PIRMAS PASIRINKIMAS!

STROH'S "NEGRAŽINTINA" DĖŽĖ IŠ ŠEŠIŲ

PATOGI! SANDARA! BE ĮNAŠO! NEGRAŽINTINA!

Taip malonus stiklinė — ir patogus — Stroh's negražintina dėžė iš šešių kompaktinių 12 oz. bonkų. Išgykite porą šiandien! Jūs vedinas į malonų metą — kiekvienu metu! Visuomet aukščiausios rūšies... visur populiariomis kainomis.

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

JOS APMOKĖTOJI SĄSKAITA

R. SPALIS

Iš R. Spalio novelių rinkinio "Angelai ir Nuodėmės". Knygą neseniai išleido Nidos Knygų Klubas Londone. Šis 15 novelių leidinys gaunamas ir Dirvoje.

Atidariau Pienocentro duris, ir mano žvilgsnis krito tiesiai į ją. Vos tikėdamas savo akimis, visas nušvitęs, džiugiai plakančia širdimi spraudžiausi tarp staliukų, kad kas neužimtų tuščios vietos.

— Skaiste, — šūktelėjau išsiilgęs, lenkdamasis greta. Pajutusi mano šėšėlį ir balso paliesta, ji staiga pakėlė galvą, ir akyse sužibavo toks atkaklumas ir neapykanta ir tai tokia jėga, kad intuityviai buvau blokštas atgal, mano nuoširdus šypsniš tuojau užgeso, ir kiek pasimetęs stabterėjau, ieškodamas tinkamų žodžių.

Ji patraukė savo rankinuką, padarydama man vietos ant stalo. Pastebėjęs antrą lėkštę, sumišęs paklausiau:

— Girdėjau, ištėkėjai. Ar su vyru esi atvykusi?

— Ne. Su sūnumi...

Pasilenkė atidarydama rankinuką, bet nenuslėpė raudonumu užlieto veido.

— Atvežiau jį pas specialistą. Ausims kažkas netvarkoje. Vaikas ten, — linktelėjo į šoną paaiškindama.

Pasisukau nurodytą pusę ir pamačiau gal dviejų trijų metų berniuką, veidu prisiplojusį prie lango, stebintį gatvės judėjimą.

Kai vėl žvilgtelėjau į ją, ji jau buvo susivaldžiusi, nuo veido dingęs raudonumas, uždėtoji kaukė rodė abejingą ramumą, kuris neleido prasiveržti bet kokiai šilumai, draugiškumui. Vis atkakliai stebėjau jos veidą ir neradau jame nė vieno man palankesnio bruožo, kuris primintų praeitį, kuris šį tą paaiškintų. Pranyko buvęs jos akių gyvumas, pasitikėjimas. Kažkokie nauji sunkūs bruožai ne tik sendino šį jauną veidą, bet rodė susikrovusį kartėlį, nenuskandinamą žaidžą. Jutau plaukiantį iš jos man priešišumą ir nieko negalėjau suprasti, nes mano nusikaltimas nebuvo mirtinas, priešingai, jos nuostabus skubėjimas sugriovė mūsų viltis, gal ir mūsų laimę.

Paskutinį kartą mačiau ją prieš trejetą metų. Tą vasarą dėdė klebonas parašė man laišką, kviesdamas į atlydus. Kaip tik buvau išgijęs motociklą ir nekantriai dairiausi dienos, kada galėsiu atlikti šią puikią ilgą kelionę. Besiruošdamas prasitariau vienam kitam savo pažįstamam, ir vienas iš jų, Mykolas Zubrys, už akių vadinamas Kobra, pasisūlė kartu važiuoti. Mielai sutikau, nes už benzina per pusę mokėjome, be to, turint antroje sėdynėje keleivį, patogiau dūmti, juntiesi mažiau kratomas. O tą Zubrį vidinis nepasitenkinimas vertė trunkytis, jis buvo nemėgiamas. Kiek mėsingas, neaukšto ūgio, ryškiai rudų plaukų, nešiojo jis tos pat spalvos barzdele, kuri, jo manymu, teikė jam daugiau vyriškumo. Bet tie fiziniai trūkumai išugdė jame pavojingą ypatybę: kartumą ir kerštą. Jis buvo geras psichologas, juto, pažino žmones ir norėdamas mokedavo savo žodžiu kietai pataikyti, tartum nuodais apnuodyti, įsiutinti iki kraštutinumo, arba taip bejėgiškai parblokti, nuteikti, kad veik visad pasiekdavo norimą tikslą. Paprastai jo oponentai tik po laiko susigaudydavo, kai likdavo Kobros gudrumo aukomis.

Mes su Zubriu nebuvo nei draugai, nei priešai, tik šiaip pažįstami, kurie dar neturėjo progos susiremti, bet kiekvienas susitikimas daugiau šaldė mus, o ne artino. Dėdės klebono bažnytkaimis buvo nepaprastai gražioje vietoje, supamas šventosios ir pušynų, kur ir saulėtos vasaros karščiausią dieną tirpo miškų šešėliuose ir upės ošiančioje vėsoje.

Nusiplovę kelionės dulkes, kurį laiką vartėmės gėlėtoje pakrantėje. Tik vežimai ir vis daugėję pėsti maldininkai, skubantieji į atlydus, nuvarė mus nuo palaiminto kranto ir nutraukė tingų poilsį.

Kiek akys siekė, bažnytkaimio pakraščiuose stovėjo vežimas prie vežimo, ir iškinkyti arkliai sunkiai kratė galvas, spardėsi besigindami nuo siurbikų. Skarota minia jau nebetilpo bažnyčioje, bet ir šventoriuje sunku buvo pasijudinti. Veltui spaudėmės ir pagaliau, numoję ranka, šluostydami rasojančias kaktas, dairėmės šešėlio. Kiek pasisukęs, tuomet susitikau su blizgančiomis, man besišypsančiomis akimis.

— Skaiste!

Viską užmiršęs prasiveržiau artyn. Nekreipdamas dėmesio į gausius žiūrovus, nutvėriau jos ranką. Neatsigaudami glamonėjomės žvilgsniais, rankų prisilietimais. Be žodžių pasukome tolyn. Tik atsidūrę už šventoriaus ribų pajutome mus lydintį Zubrį. Supažindinau juos, tačiau mes buvome pilni vienas kito, palikome jį greta stovintį, nekreipdami mažiausio dėmesio, ir po kurio laiko jis timpltelėjo mane už skverno, sakydamas, kad grįžtas į kleboniją.

Skaistė buvo pirmoji ir vienintelė mano meilė gimnazijoje, kurią baigęs buvau pašauktas atlikti karinės prievolės, o ji tuo tarpu turėjo dar dvi klases prieš akis ir po to įstojo į mokytojų institutą. Ilgą laiką karštai susirašinėjome, protarpiais susitikdama, bet kartą įvyko bauri pavydo scena, dėl to nutraukėme ryšį ir laukėme, kuris pirmasis atsiųs taikos laišką. Tačiau skubantis gyvenimas tuoj sumaišė mūsų žingsnius, pakeitė adresus, todėl ir norėdami nebegalėjome greit vienas kito surasti.

Skaistė buvo keisto būdo, staigaus impulso moteris. Suaudrinta ji likdavo akla, nustodavo protauti ir pridarėdavo nesamonių, kurios vėliau teikdavo jai daug rūpesčio.

(Bus daugiau)

TALENTINGAS SAVAMOKSLIS SKULPTORIUS STASYS MOTUZAS

Pasakojimas apie naginąjį gruzdį Stasį Motuzą, buvusį pavyzdinį ūkininką ir pirmąjį valsčiaus viršaitį, kuris tremties metais pasireiškė kaip gabus "Medinių Stebuklų" drožėjas. Ką sako apie Stasio Motuzo lietuviškus kryžius bei smukelius iškilusis Clevelando dailininkas ir skulptorius Antanas Vaikšnoras.

Stebiu "nežinomo kaimo menininko" Stasio Motuzo medžio drožinių bei skulptūrėlių rinkinį fotografinėse nuotraukose. Tai nuostabi darbai mano jaunų dienų bičiulio, buvusio Valdomy kaimo pavyzdingo ūkininko ir Gruzdžių valsčiaus viršaičio, kuris "save surado" tik varganose tremties dienose, po Vakarų Vokietijos dangumi.

Stasys Motuzas, tyliai perkopęs savo prasmingo gyvenimo 65-tą pakopą, gimė pasiturinčių ūkininkų šeimoje. Mokėsi paskaimo "daraktorių", Gruzdžių pradžios mokykloje ir Šiaulių Berniukų Gimnazijos žemesnėse klasėse. Pašlijusi tėvo sveikata jaunąjį gimnazistą prirūšio prie ūkių reikalų bei rūpesčių. Stasys Motuzas tėvų ūkį išskėlė į pirmąjį pavyzdinį ūkį, tuo pačiu metu teigiamai veikęs savo pavyzdžių bei patarimų kaimynus ūkininkus. Būdamas sumanus, veržlus ir darbštus, Stasys Motuzas buvo pradininkas ir talkininkas įvairių Gruzdžių žemės ūkio naujovių, veiklus visokiausių šios sri-

ties draugijų bei sambūrių kūrėjas bei vadovas. Stasys Motuzas savo vardą išskėlė kuriant Lietuvos valstybę ir kovojant dėl jos laisvės.

lių globos namuose...

Bėgdamas nuo tremties skurdus nuobodulio, iš medžio pradėjo drožinėti įvairius kryžius bei kitokius dailės darbus. Pradžios

Savamokslis skulptorius Stasys Motuzas prie savo kūrinių.

Nepriklausomybės metais Stasys Motuzas pasireiškė kaip geras, gabus bei sąžiningas Gruzdžių valsčiaus reikalų vadovas. 1933 m. išrenkamas valsčiaus viršaičiu, kuriuo išbuvo iki 1944 metų vidurvasario su metų pertrauka bolševikų okupuotu metu. Vadovaudamas valsčiaus reikalams Stasys Motuzas parodė gimtųjų gero administratoriaus gabumus, nuoširdų pareigingumą ir taurų sąžiningumą. Jis pasižymėjo kelių gerinimų, kaimų sodybų tvarkymu, Gruzdžių miestelio švara, gatvių grindimu, elektros įvedimu, seneliu ir varguoliu rūpestinga globa. Jo iniciatyva prie Gruzdžių miestelio buvo pastatyta Veterinarijos Ambulatorija - Klinikos, pirmoji šios rūšies provincijos įstaiga visame Lietuvos krašte. Jo kaip viršaičio tarnyba Lietuvos Savivaldybių Departamento buvo labai aukštai vertinama: Stasys Motuzas buvo laikomas vienu geriausių viršaičių visoje Lietuvos valsčių savivaldybių sąrangoje.

Rusijos komunistinių gaujų antrasis antplūdis, įsiveržęs į Lietuvą 1944 metų vasarą Stasį Motuzą, išbloškė iš gimtosios sodybos ir pamėgo savivaldybininko darbo. Jis, iš gimtosios pastogės pasitraukęs su ginklu rankose, įsijungęs į Žemaitijos Rinktinę, išbuvo joje iki ginkluotų lietuvių pajėgų pasitraukimo iš savo krašto. Tolimesnis bėglio kelias nublėskė į Šiaurinę Vokietiją. O ten varganos dienos tremtinių stovyklose, sene-

Knygnešio statulos atkūrimas medyje iš nuotraukos...

darbas, su paprastu kišeniniu peiliuku, buvęs labai sunkus, reikalavęs ne tik kruopštumo, bet ir

didelės kantrybės. Pradiniai sunkumai jo neatgrasė nuo pasirinkto kelio. Jau pirmaisiais savo kryžiais prašokęs turimus pavyzdžius, Stasys Motuzas, išvystė sėkmingą dailių medžio drožinių ir mažų skulptūrėlių drožybą, kurių nuo 1956 metų yra padaręs per 500 įvairiausių vienetų.

Stasys Motuzas Tautinių Švenčių progomis ruošia savo dailės darbų parodėles. Įdomu, kad į jo drožinius pirmieji rimtą dėmesį atkreipė vietos vokiečių kultūrininkai. Po pirmosios parodos vokiečių laikraštis "Oldenburgische Volkszeitung" apspausdino ilgą straipsnį su nuotraukomis. Per radijo kalbą vokiečių kultūrininkai komentatoriai, jo darbus aukštai įvertino vokiečių aukštieji katalikų bažnyčios vadovai. Vokiečiai kultūrininkai buvo nustebinti lietuviško "bauerio" ir "gemeindes burgermeisterio" išdrožinėtais "mediniais stebuklais"...

Kaip jau įprasta, palankūs sveitimųjų to ar kito menininko vertinimai iš karto mus pasiekia tik "silpnu aidu". Taip buvo ir su pirmąja Stasio Motuzo dailių medžio drožinių paroda Vakarų Vokietijoje. Tik pastaroji jo paroda, suruošta 1963 m. Vasario Tautos šventės proga, jau susilaukė kiek platesnio atgarsio ir mūsų spaudos puslapiuose šiaipus Atlanto vandenyno.

Rašinio autorius, siekdamas patirti Stasio Motuzo drožinių įvertinimo, turimas pas save jo drožinių fotografines nuotraukas patiekė žinomam mūsų dailininkui Antanui Vaikšnoriui, pra-

Laisvės statulos atkūrimas medyje iš nuotraukos...

SOLISTĖ G. VASILIAUSKIENĖ

(MUZIKA V. ŠIMKAUS PASTABOS APIE ATVYKSTANČIAS GASTROLĖMS SOLISTĖ G. VASILIAUSKIENĖ IR PINISTĖ D. OLDHAM)

Š. m. birželio mėn. 9 d. Adelaidės Kultūros Fondas, surengė dainininkės G. Vasiliauskiienės ir didelės lietuvių bičiulės pianistės D. Oldham, atsivėrimo koncertą, kurio programoje buvo įsispraudęs ir rašytojas Pulgis Andriusis sava kūryba.

Norėčiau prašyti mielus Amerikos lietuvių negalvoti, kad mes — australai — siunčiam Jums savo menines atstoves stebuklų rodyti. Ne, anaiptol, ne. Siunčiam kaip ambasadores,

kaip įrodymą, kad iš Australijos Amerikon ar iš Amerikos Australijon yra lygiai tas pat atstumas.

Tuo būdu tikimės ir mes turėti progos Amerikoje gyvenančius lietuvių menininkus išgirsti Australijoje. Amerikoje Jūs turit daug ir puikių menininkų.

Grįžtant prie to, taip vadinamo atsivėrimo koncerto, noriu stabtelėti ties dainininke ir pianiste.

Pirmoje dalyje dainininkė G. Vasiliauskienė davė lietuvišką programą, sudainuodama net aštuonias dainas. Dainos parinktos įvairių nuotaikų, klausytojų buvo dėkingai priimtos.

Balse jautėsi laisvumas. Jokios įtampos net ir aukštesniais registre. Gražūs, lygūs dinaminiai perėjimai.

Antroje programos dalyje, ypač "Le Colibri" — E. Cheuson ir "Chanson d'amour" — A. Faure, jautėsi tonacijos netikrumas aukštesiose gaiduose. Gal tai kliudė kalba (dainavo prancūziškai).

Bendrai kalbant G. Vasiliauskienės balsinė medžiaga nėra didelė, bet švelni — maloni. Ji yra didelis įnašas į mūsų kultūrinį gyvenimą Australijoje.

Pianistė D. Oldham, nežūrint jos amžiaus, nuotaiškai skambino kaletą Čiurlionio dalykėlių pirmoj dalyje ir Chopin'o — "Polonę" bei Mozarto "Turkų maršą", antrojo dalyje. Pianistė yra nuolatinė akompaniatorė mūsų solistams, lydinti juos visur. Ji, reikalingai esant, akompanuoja chorui. Kartą "Lituanija" chorui k'o n'certuojant Melbourne, choras buvo pakviestas giedoti bažnyčioje pamaldų metu. Jai prisijungė groti vargonais. Tai pirmas jos gyvenime debiutas — vargonais. Ji yra neįkainojama parama mūsų kultūriniam gyvenimui.

V. Šimkus

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

KELIONĖ
JŪSŲ
MINTYSE?

Jei jūsų kelionės planai jau kiek pralenkę sutapas, leiskite **Society** pagelbėti su paskola kelionei. **Society** visuomet pasiruošusi su asmenine paskola bet kuriam naudingam tikslui, pakeliamais mėnesiniais apmokėjimais, pritaikytais jūsų biudžetui. Jei ta paskola svarbi jums, ji svarbi ir mums.

Society
NATIONAL
BANK

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PROspect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranai ir barai. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

šydamas apie jas pareikšti savo nuomonę. A. Vaikšnoras su jam būdingu nuoširdžiu atvirumu pasisako:

"Aš visai neabejoju, kad Stasys Motuzas turi išskirtiną gimtąją dovaną medžio drožybos mene reikštis. Atidžiau susipažinęs su drožiniais, aš buvau nustebintas jų mažomis detalėmis. Tiesiog neįtikėtina, kiek tas žmogus turi kantrybės ir ištvermės."

"Kalbant apie paskirus Stasio Motuzo darbus, su didėjančiu susidomėjimu stebėjau jo skirtingų kryžių įvairybę. Mane ypatinai sužavėjo jo "Madona", kurios drožyba nuostabi. Knygnešio su pakelta prie kaktos ranka, figūra atrodo lyg einanti. Į šį kūrinį aš tiesiog įsimylėjau..."

"Iš matytų kūrinių aš susidariau įspūdį, kad Stasys Motuzas mėgsta kurti mažos skalės darbus, kurie kai kada sunkiai duoda si aptariamai, kad tai dideli dalykai. Aš esu įsitikinęs, kad skulptorius yra ne tas, kuris savo dvasinius polėkius išreiškia dideliuose kūriniuose. Didėniu skulptoriumi yra tas, kuris savo išgyvenimus sugeba kūnyti mažose medžiagose, kuriose detalės ypatingai veido bruožų išraiškai, taip maža erdvės. Taigi, mano manymu, menininko didingumas glūdi ne jo kūrinio medžiagos dydyje, bet to kūrinio išraiška, kaip jis veikia žiūrovą, jį sužavi ar apvilia.

"Iš savo bičiulio aš patyriau,

VYT. BRAZILIUS

Pavojingas žaidimas...

Vyt. Maželio nuotrauka

IŠSIBLAŠKIUSIO ŽMOGAUS MINTYS APIE ŠĮ IR TĄ...

Gyvenimui šiuolaikis lekiant, teko pastebėti, kad žodis RIMTAS turi įdomią ir labai skirtingą interpretaciją. Nesu šios sąvokos aiškinesis anksčiau, nors visada šitas žodis man skambėjo keistai, plaukė it miglose.

Pagalčiau, vieną vakarą pergalvojau buvusius įvykius, turinčius kokią nors ryšį su rimtumu ir atsimušiau į šių dienų kasdienybes, kur žodžiai "rimtas - nerimtas" yra labai daž-

nai, mano supratimu, tariami ne vietoje.

Pradėjau nuo vaikystės. Pirmą šio žodžio prisiminimai, sakytiau šaknys, vedą į gana tolimą praeitį: kada dar Lietuvoj su tėvais eidavau į svečius, šie visada man prigrąšindavo elgtis rimtai, ydant nepadaryčiau jiems "sarmatos". Tai reiškė, kad atėjus mandagiai pasisveikindavau su šeimininkais, rimtai jiems pasikloniočiau, visiems ir visada

rimtai atsakinėčiau į visus klausimus (nors ir pačius nerimčiausius); kad prie stalo nesibadyčiau alkūnėmis ir negriebčiau per stalą maisto ar geros (tada alkoholio dar nepažinojau), bet rimtai paprašyčiau paduoti pyrago riekę, arba pasiūlyčiau kaimynui druskos ar pipirų -- žodžiu, kad nepadaryčiau jokios klaidų, kuri galėtų mesti man nerimtumą šešėlį, arba sudarytų įspūdį, kad tėvai mane nepakankamai rimtai auklėja.

Čia, išsivijoje, su šiuo žodžiu susidūriau visai kitose aplinkybėse. Manėčiau, kad ir šio žodžio "nerimtas" prasmė buvo visai kita, nei anais gerais vaikystės metais. Pavyzdžiui, kalbėjau tyliai su viena kolege ir stengiausi ją sudominti. O jina, žinote, pasakė, kad jau laikas būtų man surimtėti. Aš truputį nušėpau ir čia pat paklausiau, kaip ji supranta rimtumą ir, apamai, ką ji tuo bus norėjusi pasakyti. O jina, šita kolegė, ir aiškina: "Mat, kolega, kad tu visad toks nerimtas, vis šneki nerimtai, lyg juokus kreti, o rimtomis temomis taip ir nenori pasikalbėti..."

Išidėjus šiuos žodžius į širdį, nors nesuprasdamas, kodėl kolegė moka pinigų eidama į kiną pažiūrėti komedijos, (jeigu humoro nemėgsta), pradėjau kalbėti šitokiomis temomis --

Pirmiausiai griebiau už apykaklės Nasserį -- pradėjau savo kolegę vedžioti po Sinojaus dykumas, Suezio pakrantes, nuvedžiau į Port Sidą, iš čia daviau šuoį į Kipro salą, paskui į pietryčių Aziją, supažindinau su raudonųjų vietnamiečių Minchu, persikėliau į Australiją su trumpa akademija apie "White Australian Policy", kiek ilgiau apsistočiau aboridžėnų rezerve, kalbėdamas apie šios rasės padėtį ir ateities perspektyvas. Kolegė aiškiai nuobodžiavo -- nei nemėgino pareikšti savo nuomonės, Pagalvojau, kad gal pasirinkau nepakankamai rimtas temas, tad pradėjau kalbą apie naujausius geologinius kasinėjimus Lietuvoje. Ir vėl nepataikiau. Mečiau į atomą sritį: užkliuvau už atomizuotų debesų po bombų sprogimų Sibire ir Kalėdų salose. Pagaliau, desperacijoje, mėginau įvelti vėlyviausius pažengimus gelžbetonio pastatų srityje. Čia kalba nutrūko -- kolegė atsisprausė, tardama, kad atsiminė namuose palikusi įjungtą prošą, ir nukulniavo savo keliais.

Kitą kartą, važiuodamas išpaskaitu su vienu kolega, prisipažinau kiek atsilikęs moksle, tad žadėjau ateinantį savaitgalį pasėdėti namuose ir rimtai pasimokyti.

-- Taip, taip, tėvas, jau laikas būtų tau surimtėti...

Ach, pagalvojau, štai kur šuo pakastas. Reiškia, kuo daugiau sėdėsi namuose ir kuo mažiau dalyvausi socialiniame gyvenime, tuo būsi rimtesnis.

Norėdamas būti rimtu ir kitų akyse, dvi savaites neišėjau iš namų, nors ir buvo keletas lietuviškų pobūvių ir šiaip šaunių parengimų. Laiką dilinau skaitydamas Dantės "Pragarą" ir kitus rimtus dalykus. Pagaliau nu-

tariau pasižvalgyti po pasaulį, kad įsitikinačiau, kiek bus pakilusios mano rimtumo akcijos. Pasukau tiesiog į "Dubysą". Čia priėjus vienas draugelis ir sako: -- Tai kodėl į parengimus nebeateini? Buvo fain, laiką taip rimtai praleidom, o tu ką?

Bandžiau aiškinti, kad vienas bičiulis sakė, jog namuose sėdint tegali būti rimtas... Tačiau šis tik ranka numojo, sakydamas, kad tie, kurie nemoka dviejų dalykų sudurti, yra nuo gyvenimo atsilikę ir, aiškiai šnekan, nerimti.

Ir vėl nepavyko! Panašios rūšies tyrinėjimai nuėjo niekais. Teliko griebti arkliai už uodegos, kitaip sakant mokytis iš pačių rimčiausiųjų -- pripažintų lietuviško rimtumo apaštalių. Pasirinkau žymiausią Chicagos Marquette Parko veikėją, kurio auksinė plunksna pakasė ne vieną kaimo buršą po nerimtumą velėna. Užėjau, sakau, netikėtai ir pagausiu jį, bespinduliuojantį natūralioje rimtumo aureolėje. Gal tuomet atsiskleis nors kamputis uždangos, slepiantios rimčiausiojo gyvenimo paslaptis. Radau jį sėdintį prie televizijos ba-

są ir su alaus skardine rankose. Ilgai nekalbėjome. Jis pareiškė stebėjus amerikietiškas, protą žlugdančias savybes, ydant susipažinęs galėtų tobuliau prieš jas kovoti.

Tolimesnės rimties studijos nurodė, kad gali būti nerimtas, vyresniųjų nuožiūra, kai šoki "tvistą", kitaip sakant, nuo merginos atitolsti, kai prie merginos (bešokant) prisiglaudi, atseit, sumažini distanciją; kad išgeri, kad neišgeri, kad su jo nuomone nesutinki, kad mėgini savo triušį pridėti ir t.t. be galo.

Žinoma, parašius tokią nerimtą rimtumo analizę, priderėtų užbaigti duodant bent asmenišką "rimto žmogaus" definiciją. Na, jeigu jaunas ir sveikas žmogus dirba -- kada laikas dirbti, linksminasi -- kada laikas linksintis, juokiasi -- kada yra juokinga, samprotauja ir turi savo nuomonę bei pagal savo išgales ir išsilavinimą stengiasi suprasti ir įvertinti kito asmens nuomonę, -- suvokti jo mintis, tada toks jaunuolis, manerimtai galvojančiam, atrodo esąs rimtas.

R. Stakauskas

**GINTARO VASARVIE-
TĖJE, Union Pier, Michi-
gan,** ant pat Michigano
ežero kranto galite ramiai
praleisti savo vasaros atos-
togas puikiame didelių
medžių parke, supančiame te-
niso, krepšinio ir vaikų žai-
dimo aikštes.

Vasaroti galima su pilnu
išlaikymu; duodamas svei-
kas, šviežias lietuviškas
maistas, arba išsinuomoti
naujus modernius vasarna-
mius esančius prie pat pa-
plūdimio ir patiems gamini-
tis maistą. Taip pat galima
gauti atskirus kambarius ir
naudotis virtuve.

Dėl informacijų rašyti:
**Gintaras Resort, P. O. Box
74, Union Pier, Mich.** arba
skambinti Lakeside 8155.

Sav. Viktorija ir Algirdas
Karačiai

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

EAGLE STAMPS SAVE YOU MORE AT MAY'S

MAY'S DOWNTOWN ON THE HEIGHTS BASEMENTS
PARKMART SOUTHGATE

RUGPIŪČIO BALTASIS IŠPARDAVIMAS

2 išskirtini pirkiniai!

ŽINOMOS STEVENS

Pastelinės Paklodės

• Mėlynos • Ružavos • Lelijavos • Žalios
• Geltonos

Save
8.40 to
9.60
A Dozen
Because of
Slight
Imperfections

72x108"
Jei be trukumų
2.49

81x108"
ir pilna
pritaikyta
Jei be trukumų
2.79

1.79
1.99

42x36" pritaikytų spalvų pagalvės 59 c.

Pirkite šias puikios rūšies Stevens ryškias pastelinių spalvų medvilnės muslino paklodes taupymo kainomis. Įneškite tikslų dekoratoriaus skonį į jūsų miegamąjį, arba apšvieskite jį gražiu spalvingumu.

Užsakymai paštu ir telefonu priimami užsakant už \$2 ar daugiau... Patiekite antros spalvos pasirinkimą... Skambinkite CHerry 1-3070

PUOŠKITE SAVO MIEGAMUOSIUS!

Tradiciniai puikios apverčiamos
AUSTOS SENOJO
AMERIKONIŠKO STILIAUS

Nepaprastai
žema, žema
kaina

Ypatingo dydžio
mažom ir ypatingo
dydžio dviguboms

\$7 iki \$10

Jei be trukumų!

\$5

Tradiciniai mielos apverčiamos austos antklodės 6 skirtingų stilių, autentiškos kolonialinės reprodukcijos... sunkios, giliai spurguotos ir ypatingų dydžių... gamintos ryškiu miegamųjų išpuošimui... amžinam naudojimui. Ypatingų dydžių įvairių dydžių lovos: Tik baltos.

Priimami užsakymai paštu ir telefonu... Audinio pasirinkimą patikite mums... Skambinkite CHerry 1-3070

BASEMENT DOMESTICS DEPARTMENT... THE MAY COMPANY, DOWNTOWN AND BRANCHES

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ! KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDŲ NĖ PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

NEPAPRASTA DOVANA KNYGOS MYLĖTOJAMS!!!

R. SPALIO ALMA MATER ir ST. SANTVARO POEZIJOS RINKINYS AUKOS TAURĖ — ABI KNYGOS UŽ 5 Dol.!

Neatsižvelgiant į kylančius kaštus knygoms leisti, Vilties leidykla, susitarusi su Lietuvių Enciklopedijos leidykla, nutarė praskinti kelią į knygų skaitytojų nepaprastu būdu — jungiant tuos du puikius beletristikos ir poezijos leidinius į vieną puikią dovaną.

Prašome pasinaudoti žemiau dedama iškarpa.

Siunčiu 5 dol. ir prašau prisiųsti R. Spalio Alma Mater ir St. Santvaro Aukos Taurė šiuo adresu:

Priedų: čekis ☐
pinigai ☐

(parašas)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Viešnia iš Australijos, solistė Genovaitė Vasiliauskienė buvo pagerbta liepos 20 d., jos sesutės p. Sandargienės ir dr. Jono Sandargo rezidencijoje.

Gražus būrys giminių ir artimų atvyko iš Detroito, Chicagos ir Washingtono. Kartu su clevelandiečiais bičiuliais ir giminėmis buvo atšvesta ir p. Sandargų 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktis.

Nepaprastai jaukioje ir nuoširdžioje atmosferoje praėjusi jungtinė šventė tebūnie laimingų ir sėkmingų ženklu p. G. Vasiliauskienės misijai ir p.p. Sandargų šviesiai ateičiai.

• Čiurlionio Ansamblio naują valdybą sudaro: pirmininkas Vl. Plečkaitis, vicepirmininkas G. Motiejūnas, sek. J. Steponavičienė, izd. E. Brazauskas ir narė I. Navickaitė. Čiurlionio ansamblio namų nuomos reikalais prašoma kreiptis į G. Motiejūną, tel. 486-0881.

• Jonas P. Palukaitis, Vilniaus spaustuvių vedėjas ir Dirvos redaktorius, išvyko į Clevelando Polyclinic ligoninę sveikatos ištyrimui.

ONE GIFT
works many wonders

UNITED APPEAL
October 14-24th

Ši žavi mergaitė primena clevelandiečiams, kad vyksta paruošiamieji darbai United Appeal ir Raudonojo Kryžiaus bendriniam vajui, kuris vyks spalio 19-24 dienomis.

1963 m. vajui užsimota surinkti 13,258,000 dol.

United Appeal aprūpina 149 labdaros institucijas bei agentūras ir Raud. Kryžių.

• Voldemaras ir Apolonijs Šenbergai išskrido į Los Angeles, Calif. dviem savaitėm atostogų. Jų sūnus Jonas gyv. Californijoje apmokėjo kelionę, kad kartu su tėvais praleistų atostogas.

• Vl. Bacevičius, J. Barauskas ir J. Lozoraitis išvyko atostogų į Sandūnus, Ind.

• LB Clevelando I-os Apyl. Valdyba nutarė, artimiausioje ateityje suruošti padėkos ir pagerbimo pobūdį Clevelando jaunimui, dalyvavusiems JAV ir Canados Lietuvių Tautinių Šokių šventėje.

• Didžioji Lietuvių gegužinė — ruošiamą LB Clevelando I-os Apyl. Valdybos, įvyks liepos 28 (sekmadienį), Neurų sodyboje.

Pasinaudokime vasaros gamta ir skaitlingesniame lietuvių suėjime pasimatykime su bičiuliais ir pažįstamais.

Pramogų: vaikams sportiniai žaidimai — laimėjimams dovanėlės, daug vertingų laimėjimų.

Sportinis šaudymas, kurį praves ramovėnai — varžybos dėl pereinamos dovanos, kurią praeitišiais metais yra laimėjęs G. Motiejūnas, rungtyniavęs su Dr. Vl. Ramanausku.

Turėsime ir spaudos stalą.

Vyriausio ir jauniausio amžiumi dalyvio pagerbimas. Muzika ir šokiai.

Šaltas alutis visiems nemokamas. Vaikučiams, panelėms ir ponioms įėjimas laisvas.

Autobusas išeis 1 val. nuo šv. Jurgio parapijos bažnyčios. Norintieji juo važiuoti, prašome užsirašyti pas A. Karsoką telef. 721-5117 ir Lietuvių Klube.

Kelias — pasiekus Brunswick miestelį, sukiti dešinėn į 303 kelią, toliau sekti rodyklę su LB raidėmis. Važiavimo laikas tik 45 min.

Dalyvaukime skaitlingai — paremkime LB tikslus.

Taip pat maloniai kviečiame ir Clevelando kaimyninių apylinkių lietuvius atvykti pasimatyti su clevelandiečiais lietuviams.

LB Clevelando I-os Apyl. Valdyba

Ruošiasi dešimtmečio minėjimui

I-os Apyl. Valdyba, be kasdieninių LB rūpesčių ir darbų, ruošiasi ir Apylinkės dešimtmečio minėjimui, ku-

ris įvyks rugsėjo 7 d., šv. Jurgio parapijos salėje.

Minėjimas numatomas su iškilmėmis ir banketu, koncertine dalimi ir pasilinksminimu.

Rugsėjo 8 d., sekmadienį iškilingos pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės ir mirusius Clevelando LB narius.

• Clevelando Vasaros Orkestro koncertų programoje liepos 25 d. (ketvirtadienį), 8:30 val. vak. numatytas Lola Montes ispanų šokių koncertas.

Audringa senioritų ir calebalerų grupė žada žavėtiną ekskursiją į Ispanijos, Meksikos ir Pietų Amerikos šokių meną.

Luis Lane vadovaujamas orkestras jungiasi į tą programą su Rapsodija "Es-pana", ištraukomis iš baleto "Estancia", "Brazilijos šokis", "Bochianas Brasileiras" ir "Huapango".

Šeštadienį, liepos 27 d., 8:30 val. vak. Vasaros orkestras pristatys Kern-Hammersteino naktį, su tradicinių autorių kūryba, amžiais šviežiu lyrinio muzikalumu patiekusius "Sunny", "High; Wide and Handsome", "Sally", "Music in The Air", "Very Warm for May" ir kt.

Koncertinę "Show Boat" versiją patieks solistai Bonny Murray, Louise Corlyle, William Tabbert ir Norman Atkins ir 49 narių choras.

Bilietus iš anksto įsigyti galima Severance Hall ir Burrows krautuvėse.

PRAŠO PRANEŠTI

Dirvos Nr. 79 liepos 12 d., aprašant LRKSA Seimo eigą, dar turėjo būti pažymėta, kad šv. Mišių metu giedojo šv. Jurgio liet. parapijos choras su solistais — Vytautu Matulioniu, Fabijonu Kaminsku ir Aleksu Liutku, vadov. varg. Prano Ambrazo, specialiai parinktas mišias. Buvo išpildyta "Maldą Šiluvos Marijai" sukurta Pr. Ambrazo ir pabaigoje Mišių sugiedota Beethoveno kūrinys "Garbė Aukščiausiam". L. Žv.

J. P. MULL-MULIOLIS
REALTOR

East Cleveland

8 kamb. 1 šeimos namas netoli Euclid Ave. 1½ vonios, kilimai, ekstra kamb., 3 aukšte, garažas. 60x145 sklypas. \$13,500.

Šv. Jurgio parapijoje

6 kamb., 2 vonios, erdvus rūsys, nauji variniai vandens vamzdžiai, nauji elektros laidai, naujas gaso pečiai. Aluminijaus dvigubi langai, garažas. Atskiras įėjimas į 2 aukštą. Tinka vienai šeimai arba dviem. \$12,800.

7 kamb. 1 šeimos, gerame stovyje, \$8,600. Nėdėlis įmokėjimas. Mėnesiniai mokesčiai bankui \$68.00.

Edna Ave.

2 šeimų, 5-5, erdvūs kambariai, 2 geri gaso pečiai, šildymas su radiatoriais. \$15,900. Duokite pasiūlymą.

Netoli St. Clair — Ida

2 šeimų, 5-5, naujas garažas, geras rūsys, prašo \$13,300.

Investavimui

3 šeimų — garažai ir tuščia krautuvė. \$10,000.

4 šeimų — \$10,800.

2 šeimų ir 4 šeimų ant vieno sklypo, geros pajamos. \$15,000.

3 šeimų ir 3 ekstra kamb. \$7,800.

Lietuviai bendradarbiai: Alg. Dailidė ir John Lorenz

13229 Superior Ave.

UL 1-6666

PADEKA

Reiškiamė nuoširdžią padėką Liet. tautinių šokių šokėjų maitėms ir pačioms šokėjoms ir šokėjams ruošiant birželio 8 d. parengimą sutelkimui lėšų kelionės išlaidoms padengti.

LB Clevelando I-os Apyl. v. ba, šokių grupių vadovai ir jaunimas lieka dėkingi: p.p. Sušinskinei, Gaiztutei, Mockuvienei, Puškorutei, Vaitėnėi, Čiurberkinei, Plodžinskinei, Širvaitienei, Alšėnėi, Karalienei, Šenbergienei, Jankauskinei, Nagevičienei, Kazėnėi, Ežerskinei, Obelenėi, Ing. Stasaiti, V. Žilionytei, Bačiulytei, Idzelytei, A. Balčiūnaiti ir Mariūnaiti. Už auką pinigais — skautininkų Ramovei — 5 dol ir p. Rideliui 2 dol.

Dirvos 79 nr. paskelbė aukotojų sąrašą, bet šalia to, Liet. Taut. Šokių šventės komitetui prašant, gausioms išlaidoms padengti prišijstais aukų lapais rinkome papildomas aukas. Tadaukų lapais papildomai surinkta lėšų iš sekančių geraširdžių lietuvių:

Dr. Vl. Ramanauskas — 10 dol.
Po 5 dol.: R. Valodka, Dr. A. Martus, Dr. H. Brazaitis, J.P. Mull-Muliolis, J. Deraitis, St. Astrauskas, R. Reinikeris, B. Pračkienė — 4 dol. V. Apanius — 3 dol.

Po 2 dol.: K. S. Karpus, S. Knystautas, J. Inčira, F. Saukevičius, Z. Peckus, V.S., P. Luža, J.B. Benokraitis.

Po 1 dol.: J. Kalvaitis, A. Balasevičius, V. Morkūnas, V. Stugis, J. Rastenis, K. Kazakevičius, A. Čiuprinskas, P. Tamulionis, B. Gražulis, P. Šukys, J. Kamaitis, Žen. Ob., pavarde neįskaitoma, J. Titas, P. Vyšniauskas, K. Savickas, B. Lukas, P. Stempužis, P. Šukis, A. Andrašiūnas, V.P. Balas, L. Staškūnas, A. Buknys, G. Gudėnas, J. Masaitis ir P. Stankūnas — 50 centų. Visiems reiškiamė gilią padėką.

LB Clev. I-os Apyl. Valdyba

DEMESIO SIUNČIAN-TIEMS SIUNTINIUS LIETUVONI

Globe Parcel Service, Inc. Clevelando skyrius dėl atostogų bus uždarytas nuo liepos mėn. 29 dienos ir rugpjūčio mėn. 5 dienos.

Po atostogų, per visą rugpjūčio mėn. visos prekės, siuntiniais, bus parduodamos žymiai sumažintomis kainomis. Daugelis prekių bus žemiau urgo kainos.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
7023 Superior Ave.
Cleveland, Ohio, 44103.
Tel. 881-0806.

PARDUODAMAS NAMAS

Savininkas parduoda namą, laisvą apsigyvenimui. 2 šeimų, 5-5, dvigubi porčiai, plytelėmis klotos virtuvės, 2 gaso pečiai, erdvus rūsys, naujas 1½ garažas. Telef. 881-7064. (84-86)

PARDUODAMI NAMAI

E. 185 gt. rajone, 1 šeimos, vienas — 5 kamb., kitas 6 kamb. Abu gerame stovyje. Skambinti 944-5511. (84, 85, 86)

SAVININKAS PARDUODA

2 šeimų 5-5½ namą, arti šv. Jurgio parapijos, 2 geri gaso pečiai, 2 automat. vandens tankai, 2 arba 3 miegamieji kiekv. bute. Banko įkainuotas. Įmokėjimas apie \$3,000.00. Skambinti Alg. Dailidei — HE 1-8516.

IŠNUOMOJAMI GYDYTOJUI IR DANTISTUI KABINETAI

virš Superior Savings and Loan patalpų, East 68 ir Superior gt. kampas.

Teirautis telefonu: HE 1-2497.

Pavergtųjų Tautų savaitės minėjime Chicagoje kalba buvęs JAV kongreso atstovas Ch. Kersten, V. Noreikos nuotrauka

GYVENIMO SĄLYGŲ PASIKEITIMAI

Šio šimtmečio bėgyje žmonių skaičius labai sparčiai auga. Šis augimas priklauso ne nuo gimimų padidėjimo, bet nuo mirtingumo sumažėjimo. Pavyzdžiui, Ceylone ligi 1946 metų daug žmonių mirdavo nuo malarijos, bet tais metais buvo pravesta sėkminga kova su šia liga ir nuo to laiko per 13 metų gyventojų skaičius nuo 6,850,000 pašoko ligi 9,600,000, vadinasi, padidėjo 40%, nes mirtingumas sumažėjo 60%.

Kaip David L. Babson & Co. firma Bostone patyrė, žmonių patarnavimas per paskutinius 5 metus patarnavimas 75%, advokatų — 45%, lėktuvais susisiekimas — 75%, televizijų pataisymas — 55%, o mokslas net 100%.

JAV 1915 metais vienas iš 10 gimusių vaikų mirdavo pirmais savo gyvenimo metais. Šiandien vienas iš 40. Berniukų miršta 30% daugiau, kaip mergaičių.

Mėgstame tvirtinti, kad moterys ilgiau gyvena už vyrus. Bet statistika rodo, kad iš 65 metų sulaukusių vyrų du trečdaliai pergyvena savo žmonas.

Moterys rečiau išrinka širdies priepuolius, negu vyrai. Doktorai bando aiškinti, kod moters hormonas apsaugo nuo to smūgio. Bet dabar pradeda įsitikinti, kad jeigu moterys dirbtų tą patį darbą, kaip vyrai, pasėkmės būtų tos pačios. Du doktorai, Nogman Blackman ir Josuf Kologlu nustatė, kad 55% moterų, gavusių širdies smūgį, dirbo komercinėse ar pramonės įstaigose. (nb)

KIEK YRA ŽEMĖJE GYVŪNŲ RŪŠIŲ?

Žinomas švedų gamtos tyrinėtojas Carl von Linne buvo pirmasis, kuris aštuonioliktą šimtmečio viduryje sudarė esamų žemėje gyvūnijų rūšių sąrašą.

Tada tai buvo labai sunkus darbas, bet visgi jis sugebėjo surašyti 4236 rūšis gyvūnijų. Atrodo, kad jau nemažas skaičius. Kiek vėliau gamtos tyrinėtojai visose šalyse pradėjo ieškoti ir surašinėti vis naujas ir naujas gyvūnijų rūšis. Tų tyrinėjimų rezultatai atrodo maždaug taip: 1870 metais buvo atrasta apie 5000 gyvūnijų rūšių, gi 1920 metais jau apie 24,000. Mokslininkai sako, kad dabar kasmet susekama apie 30,000 naujų gyvūnijų rūšių! Dabartiniu metu esama apie 2,000,000 gyvūnijų rūšių žemėje, bet šis skaičius irgi nėra galutinas, nes dar yra daug vietų žemėje, kur nėra ko-

jos įkėlę gamtos tyrinėtojai.

Žinoma, kad didesni gyvūnų žinduoliai buvo pirmiau surasti, bet ir dabar dar kasmet surandama apie 20-30 nežinomų gyvūnių rūšių. Naujų paukščių rūšių surandama kasmet tik 2 ar 3 rūšys, nes jie daug sunkiau yra stebėti ir sugauti. Be to, kasmet surandama apie 500 dar nežinomų vėžlinių gyvių ir apie 5000 naujų nežinomų vabzdžių. Iš šitų 2,000,000 ar net 3,000,000 gyvūnijų rūšių mes esame susipažinę tik su tokia maža dalele?

Lietuvoje paukščių yra apie 300 rūšių, kurių apie 180 rūšių peri Lietuvoje.

J.Čekauskas

ATSIŪSTA PAMNĖTI

LB Kultūros Fondo išleistas Aleksandro II tomas. Paruošė prof. Vaclovas Biržiška, redagavo prof. Mykolas Biržiška. Šiame 496 psl. tome telpa senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m. biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos. Leidinį gražiai atspaudė M. Morkūno spaustuvių, Chicagoje.

Muziką Juozo Bertulio išleisti gaidų rinkiniai:

Močiutė Mano — liaudies daina — 50 centų.

Vakaras Vienuolyne — arija iš operetės "Tadukas ir abejotinas asmuo" — 50 centų.

Žuvusiems kariams — daina solo, mišriam chorui — 50 centų.

Katyte, arijetė ir Oi, rūta, rūta, — liaudies daina — 30 centų.

Pirmieji — ištrauka iš kantatos "Mes išsimsim aukso skrynias" — 30 centų.

Sidabriniai lietus lyja — 30 centų.

Gaideliai pradėd giedoti ir Nupirk man, tetuži — liaudies dainos — 30 centų.

Prie mano lopšio — 30 centų.

Antukas — liaudies daina — 30 centų.

Lietuvių Himnas — 25 centai.

Leidiniai sukrauti J. Karvelio prekybos namuose Chicagoje.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRASTIS

Australijos Lietuvių Bendruomenės pastangomis laikraščio Mūsų Pastogė išleistas A. L. metraštis suteikia pilną Australijos lietuvių gyvenimo vaizdą.

Tai, palyginti, tiksliai ir plati informacija apie kultūrinių organizacijų įstėgimą, jų plėtimąsi ir veiklą. Metraštį išrėškinti ir paskirti visuomenininkai bei kultūrininkai.

Metraščio kaina. 10 dol.

Galite įsigyti ar užsisakyti Dirvoje.

• Įsidėmėkite Dirvos adresą su nauju codo numeriu!

Kad palengvinus pašto įstaigai efektingiau ir sparčiau atlikti pašto paskirstymą ir spartesnį jo pristatymą adresatui, naudokite naują ZIP codo numerį. Adresuojant Dirvai, rašykite: Dirva, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio, 44103.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED

TO \$10,000.00

4 1/2 %

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND

REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-7663

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 84

1963 m. liepos 24 d.

KAS IR KUR?

• Dr. P. Švarcas, ALT S-gos East St. Louis skyriaus pirmininkas ir Albinas Trečiokas, ALT S-gos Newarko skyriaus pirmininkas, pirmieji atsiskaitė už pasiūstas V. Ramono Dailininkas Rauba knygas.

• Lietuvių Fronto Bičiulių studijų savaitės metu vyks plačios diskusijos tautinės vienybės klausimu. Jos bus pagrįstos keliais atžvilgiais — pvz. kultūros, politikos ir kartų bendravimo plotmėj. Tarp visos eilės referentų bei koreferentų yra sutikę dalyvauti dr. K. Ambrozaitis, dr. J. Girmius, dr. A. Klimas ir dr. A. Mus- teikis.

Studijų savaitė atvira visiems. Ji įvyks rugpjūčio 18-24 d.d. Tėvų Pranciškonų vasarvietėj Kennebunk Port, Maine. Dėl platesnių informacijų bei kainoraščio rašyti Ad. Kregždžiui, 392 Shepherd Ave., Brooklyn 8, N. Y. arba telefonuoti 212 MI 7-7158.

CHICAGO

M.N. PR. SESERŲ RĖMĖJŲ CICCERO SKYRIAUS VALDYBA susirinkusi Dr. P. ir S. Kisie- lių bute, išklaušė A. Prapuolenytės pranešimo apie rug- sėjo mėn. 29 d. Chicagoje įvyks- tančią Madų Parodą. Savo siu- vinius šiais metais parodys M. Kriškauskienė, kuri dirba kaip vestuvinių rūbų kūrėja - desig- ner, vienoje Chicagos firmoje. Šalia dainininkės karjeros ji pui- kiai reiškiasi ir buvo palankiai įvertinta šį pavasarį McCormick salėse vykusios madų parodoje Chicagos pirkliams ir visuome- nei.

Savo siuvinius sutiko parodyti, šalia jau ir Clevelande matytų E. Kučionienės, P. Vaitaitienės, St. Olšauskienės, O. Baukienės, L. Sodeikienės, dar keleta nau- jų ponių tai: N. Vengrienė, J. Šalnienė, M. Memėnaitė. Kad žiū- rovai galėtų palyginti, kuo skir- riasi namuose siūti nuo krautu- vėse pirktų, keliolika pastarųjų rūbų parodys B. Betkauskaitė, R. Auglūtė-Bialek ir N. Manelie- nė.

Buvusiam Detroito skautų BALTIJOS tunto tuntininkui,

ALGIRDUI MANVYDUI

ir šeimai, tragiškai žuvus sūnui ir broliui TOMUI, kartu liūdėdami, reiškia gilią užuojautą

Detroito Baltijos ir Gabijos tuntai

DETROIT

Dariaus ir Girėno Klubo piknikas

Šeštadienį, liepos mėn. 27 d., Beechnut Grove parke, Dariaus ir Girėno Klubas rengia pikniką.

Šokiams gros gerai užsi- rekomendavęs orkestras "Atžalynas". Veiks turtin- gas bufetas ir laimėjimai. Pradžią 12 val. Pelnas ski- riamas Detroito Lietuvių Namų grąžinimo ir tobuli- nimo reikalams.

Korp! Neo-Lithuania iškyla

Sekmadienį, liepos 28 d. Korp! Neo-Lithuania De- troite rengia korporantų senjorų, juniorų ir filisterių iškylą. Iškyla įvyks prie W. Adams vasaros rezidencijos ant Tapsico ežero kranto. Pradžią 12:30 val. p. p.

J. G.

WASHINGTON

MINEJO PAVERGJTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ

Atstovų Rūmuose, Cong- ressional Records Nr. 106 pp. 11823-39 ir Nr. 107 pp. 12038-56 yra pašvesti Pa- vergtųjų Tautų savaitėi ap- rašyti. Liepos 15 d. kalbėjo senatorius Flood, o liepos 16 d. Senate kalbėjo senato- rius Yarborough. Atstovų Rūmuose Pavergtųjų Tautų Savaitės proga kalbėjo ir intervenavo 62 atstovai.

Liepos mėn. 13 d. Wash- ington dienraštis The Even- ing Star atspausdino straip- snį, kuriame nurodoma, kad jau penkti metai, kaip Wa- shingtone minima Paverg- tųjų Tautų Savaitė. Šiais metais iškilmės prasidėjo liepos mėn. 13 d. posėdžiu Market Inn salėje, liepos 14 d. buvo minima bažnyčiose specialiomis maldomis, lie- pos mėn. 17 d. ta proga bu- vo ruošiamas banketas ir liepos mėn. 21 d. savaitė už- baigta iškilmėmis prie Wa- shingtono paminklo.

Tame pat laikraštyje duo-

Lietuviai Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimo eisenoje Chicagoje.

V. Noreikos nuotrauka

damos ištraukos kalbų, pa- sakyty laike posėdžio Mar- ket Inn. Senatoriai Dodd, New Yorko atstovas Marsh nurodė, kad per kelis pasku- tiniuosius metus komuniz- mas įsigalėjo Kuboje, grė- sia Pietų Amerikos valsty- bėms, Britų Guianoje ir kitur. Paminėjo Vengrijos sukilimą, nurodydami kaip komunistų pavergtosios tautos siekia laisvės lauk- dami užtarimo ir dedami viltis į Vakarų pasaulį.

Bankete, įvykusiame lie- pos mėn. 17 d. Spaudos Klubo patalpose, dalyvavo di- delis būrys pavergtųjų tau- tų atstovų, žurnalistų, ma- tėsi Valstybės Departamen- to atstovas, keletas senato- rių ir apie 40 Atstovų Rūmų narių.

Atidarymo žodį tarė Pa- vergtųjų Tautų Komiteto pirmininkas Dimitrov, in- vokaciją skaitė prel. Balkū- nas, pirmininkavo senato- rius Dodd.

Teikiančias vilties kalbas atgauti pavergtoms tau- toms laisvę pasakė: senato- rius Keating, Kongreso at- stovas Monagan, rašytojai- žurnalistai Drummond ir Mowrer. Buvo įteiktos do- vanos, pavergtųjų tautų vė- liavėlės, minėtiems kalbėto- jams ir Indianos įstatymda- vystės organams (kuria pri- ėmė Indianos atstovas Bra- demas) atsidėkojant už jų nenuilstamas pastangas ke- liant pavergtųjų tautų pro- blemas savo kalbomis ir stengiantis parodyti JAV žmonėms, kaip begėdiškai komunistai, taikos obalsį skelbdami, laiko pavergę tautas su milijonais laisvę mylinčių žmonių.

Bankete dalyvavo visa ei- lė lietuvių: Lietuvos atsto-

APAČIOJE: Bendras vaizdas iš Pavergtųjų Tautų Savaitės minė- jimo Chicagoje.

V. Noreikos nuotrauka

vas J. Kajeckas, patarėjas Dr. S. Bačkis, Dr. K. Jurgė- la, V. Sidzikauskas, Dr. D. Krivickas, Dr. A. Tarulis ir G. Krivickienė.

The Evening Star laik- raštis liepos mėn. 18 d. įdė-

tame straipsnyje aprašo banketą, įvykusį Spaudos Klube išvardindamas visas 9 sovietų pavergtas tautas siekiančias laisvės. G. K.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ!

Minėjime dalyvavusių tautų atstovės tautiniuose rūbuose.

V. Noreikos nuotrauka

Prie tribūnos išsirikiausias Pavergtųjų Tautų vėliavos.

V. Noreikos nuotrauka

WORCESTER

BALF'O VAJUS WORCESTERY

BALF'o 25-to skyriaus Val- dyba širdingai dėkoja žemiau iš- vardintiems aukotojams, parė- musiems BALF'o darbą. Auko- jo:

\$100 -- dr. V. Vaitkus.

\$20 -- kun. J. Bakanas.

Po 10 dol.: P. Kalvynas, Ja- nina ir Petras Mikšiai, Natio- nal Bakery (Marcinkevičiai), A. Vagelis, Village Garage (J. Vi- dūnas);

Po 5 dol.: A. Ivanauskas, J. Matulevičius, J. Matonis, J. Ja- sutis, Br. Mudėnas, J. Zitine- vičius, Z. Sprindžiūnas, P. Ba- bickas, V. Gedmintas, K. Jaki- maitis, J. Taraila, P. Pockevi- čius, V. Ilgūnas, Washington Be- verage Co. (M. Kaletski) P. Mo- lis, L. Vedeckas, K. Jonaitis, S. Lileikis, kun. J. Steponaitis, K. Česna, J. Pipiras, M. ir V. Ži- džūnai, kun. A. Volungis, B. Grabauskas, A. ir V. Garsiai, K. ir M. Podolskiai, J. Gailūnas, J. Matusaitis, J. Matijošaitis, J. ir M. Daumantai, V. ir H. Pa- jaujai, P. Stanelis, M. Baltrušai- tytė, P. Mažeikienė, St. Šaras, J. Tamašauskas, E. Meilus ir Pr. Pauliukonis, 4 dol. -- J. Skliut.

Po 3 dol.: J. Baškys, Elena Pauliukaitis, Br. Žemaitis, O. Grabauskienė, V. Dabrila, V. Ma- čys, J. Mikalauskas, J. Dėdinas, A. Kurliandskas, F. Anusevice; \$2,50 -- S. Šiurkus.

Visa eilė tautiečių aukojo po 2 ir po 1 dol.

Viso surinkta 499 dol.

Nuoširdus ačiū rinkėjams už jų darbą vajuos metu: Pr. Pau- liukoniui, P. Babickui, A. Vage- liui, St. Jasučiui, J. Matusaičiui, K. Jonaičiui, J. Brantui, V. Ma- čiu, A. Lileikiui, Ypatingai dide- lis ačiū mielam Pranui Pauliu- koniui, surinkusiam 130 dol.

ŠEIMOS

POILSIUI
PUIKIOS
MAUDYNĖS,
LAIVELIAI IR
ZUVAVIMAS

Christiana Lodge & Cottages on Christiana Lake

PLANUOKITE šeimai atostogas 32 akrai įvairių pramogų kupi- noje LINKŲ vasarvietėje. Pukios maistas, baras, linksmavakariai. Laiveliai NEMOKAMAI. Dėl są- lygų teirautis BOX D-266, ED- WARDSBURG, MICHIGAN. arba telef. J. Linkus, NEptune 1-5053.

